

Toetsingskader visplannen

Vissendoelen Hollands Noorderkwartier

Vissendoelen Hollands Noorderkwartier

Toetsingskader voor visplannen

Definitief

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Grontmij Nederland B.V.
Alkmaar, 2 december 2010

Verantwoording

Titel : Vissendoelen Hollands Noorderkwartier

Subtitel : Toetsingskader voor visplannen

Projectnummer : 281105

Referentienummer : 318922

Revisie : 3

Datum : 2 december 2010

Auteur(s) : ing. P. Riemersma, ir. C. Rutjes, ir. E. van der Pouw Kraan en
ing. S. Roodzand

E-mail adres : piet.riemersma@grontmij.nl

Gecontroleerd door : ing. P. Riemersma

Paraaf gecontroleerd : *ba. JL*

Goedgekeurd door : ir. J. Kollen

Paraaf goedgekeurd : *[Handwritten signature]*

Contact : Robijnstraat 11
1812 RB Alkmaar
Postbus 214
1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
www.grontmij.nl

Samenvatting

De kwaliteit van het Nederlandse oppervlaktewater is de afgelopen jaren verbeterd, maar voldoet helaas nog niet overal aan de Europese eisen. Veel boezem- en polderwateren verkeren in een matige tot zelfs slechte conditie. De Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht de waterbeheerders om de waterkwaliteit en het ecologisch functioneren van watersystemen te verbeteren. Of de KRW-doelen straks ook daadwerkelijk worden gehaald wordt onder meer afgemeten aan de visstand. Voor verschillende watertypen zijn daarvoor landelijke vissen-maatlatten ontwikkeld die de gewenste visstand in een watersysteem weergeven. Het kunnen voldoen aan deze maatlatten voor de wateren binnen Noord-Holland is een wettelijke verantwoordelijkheid en verplichting van het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (hierna HHNK). Binnen het beheergebied van HHNK zijn en worden hiertoe verschillende maatregelen getroffen. Zo zijn de afgelopen jaren al meerdere vispassages en natuurvriendelijk oevers aangelegd. Ook de komende jaren gaat het HHNK in samenspraak met de streek nog de nodige maatregelen uitvoeren. Daarbij ligt de nadruk op uitbreiding vispassages, natuurvriendelijke oevers (met paaifunctie) en natuurvriendelijk onderhoud.

HHNK heeft de visrechten van haar wateren verhuurd aan de sport- en beroepsvisserij. Het waterschap mag op basis van de Visserijwet regels stellen ten aanzien van de bevissing en het te voeren visstand- en visserijbeheer op deze wateren. Het te voeren beheer moet worden vastgelegd in zogenaamde 'visplannen' die door de waterschappen moeten worden getoetst ten aanzien van de KRW. Het waterschap moet toetsen in hoeverre het door de visserij uit te voeren beheer niet indruist tegen de KRW en de in dit kader te nemen maatregelen.

In onderhavig rapport is een praktisch toetsingskader ontwikkeld voor de in 2010 en 2011 op te stellen Visplannen. Hiervoor zijn de KRW-doelen (vissenmaatlatten) doorvertaald naar concrete vissendoelen en bijbehorende randvoorwaarden ten aanzien van de visserij. Daarbij is onder meer een koppeling gelegd met het waterlopenbeheerplan en het eerder opgestelde vismigratieplan Vice versa. De vissendoelen gelden voor alle wateren binnen de beheergebieden van HHNK (boezemwateren, polderwateren en brakke wateren). Dit betreft ook de wateren die niet in eigendom van het hoogheemraadschap zijn. Voor de boezemwateren vormen de vissendoelen een aanvulling en nadere uitwerking van de reeds eerder opgestelde vissenstreefbeelden. De vissendoelen zijn afgeleid van de KRW vissenmaatlatten, waarbij gebruik is gemaakt van de OVB-viswatertypering. Hiermee is een werkbaar en praktisch toetsingskader gecreëerd. Een toetsingskader waarmee niet alleen achteraf maar ook vooraf sturing kan worden gegeven ten aanzien van de op te stellen visplannen binnen het beheergebied van HHNK.

De huidige regelgeving en het gehanteerde principe van 'wise-use' lijken in veel gevallen een afdoende beschermingsniveau te bieden ten aanzien van de KRW. Een verdere aanscherping en/of differentiatie naar watertype of gebied wordt niet aanbevolen. Een beter toezicht op het naleven van sommige regels, zoals het uitzetverbod en het niet vissen rond vispassages, lijkt meer effectief dan het bedenken van nieuwe randvoorwaarden en regels. Hetzelfde geldt ten aanzien van voorlichting met betrekking tot bijvoorbeeld het (mede)gebruik van natuurvriendelijke oevers en het wijzigen van de visstand (verschuiving soortensamenstelling) als gevolg van KRW-maatregelen. VBC's kunnen hierin een belangrijke rol spelen.

Dit rapport bevat het toetsingskader van het hoogheemraadschap, die verantwoordelijk is voor de waterkwaliteit. De visstand maakt hier een integraal onderdeel van uit. De geformuleerde doelen en randvoorwaarden vormen een uitgangspunt voor de visserijplannen die in 2010 en de daarop volgend jaren worden uitgewerkt.

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3	
1	Inleiding.....	6
1.1	Aanleiding en doel	6
1.2	Status, afbakening en verantwoording	6
1.3	Relatie en afstemming met andere plannen	8
1.4	Over het gebruik van dit rapport	10
1.5	Leeswijzer	10
2	Methode	11
2.1	Algemene werkwijze	11
2.2	Indeling in watertypen	11
2.2.1	Doorvertaling KRW-maatlatten naar vissendoel.....	16
2.2.2	Doorvertaling naar kaart vissendoelen	18
2.3	Randvoorwaarden visserij.....	18
3	Vissendoelen boezemwateren.....	20
3.1	Vissendoelen	20
3.2	Randvoorwaarden visserij.....	22
4	Vissendoelen polderwateren.....	24
4.1	Vissendoelen	24
4.2	Randvoorwaarden visserij.....	27
5	Vissendoelen brakke wateren.....	29
5.1	Vissendoelen	29
5.2	Randvoorwaarden visserij.....	30
6	Vissendoelen overige wateren.....	33
6.1	Wateren met specifieke natuurfunctie	33
6.2	Stedelijk water.....	34
6.3	Waterparels.....	34
6.4	Bergingsgebieden	35
6.5	Zwemwateren	35
7	Discussie.....	36
7.1	Gebruikte methodiek.....	36
7.2	Vissendoelen niet-waterlichamen	37
7.3	Beïnvloeding KRW-doelen door visserij(beheer).....	37
7.4	Visplannen en gebruik vissendoelen als toetsingskader	38
8	Conclusies en aanbevelingen.....	39
8.1	Conclusies.....	39
8.2	Aanbevelingen	40
Literatuuroverzicht.....	41	

- Bijlage 1: Algemene randvoorwaarden visserij(beheer)
- Bijlage 2: Overzicht biologische kwaliteitselementen
- Bijlage 3: OVB-viswatertypering (visdoelen polder- en boezemwateren)
- Bijlage 4: KRW en vissenmaatlaten binnen Hollands Noorderkwartier
- Bijlage 5: Vissendoelen uit Nota Visserijbeleid
- Bijlage 6: Algemene uitgangspunten en bestaande regelgeving visserij Noord-Holland
- Bijlage 7: Kenmerkende soorten binnen de brakke vissendoelen
- Bijlage 8: GEP Vissendoelen beheergebied HHNK
- Bijlage 9: GEP Vissendoelen met plustypen beheergebied HHNK

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De Kaderrichtlijn Water verplicht de waterbeheerders om doelen voor de visstand te formuleren en (samen met anderen) maatregelen te treffen om deze doelen te realiseren. Deze taakstelling legt een publiekrechtelijke verantwoordelijkheid voor het visstandbeheer bij HHNK. HHNK verhuurt privaatrechtelijk de visrechten aan de sport- en beroepsvisserij binnen haar beheergebied, voor zover zij eigenaar is van betreffende wateren. Op basis van de Visserijwet zijn sport- en beroepsvisserij als huurder van het visrecht bevoegd het aan de visserij gerelateerde beheer van de visstand (waaronder het wegvangen en uitzetten van vis) uit te voeren. Met de inwerkingtreding van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is de relatie tussen de waterbeheerder en de sport- en beroepsbinnenvisserij als visrechthebbende in een nieuw licht komen te staan. De KRW richt zich namelijk op het behalen van chemische en ecologische doelen waaronder de visstand (leeftijdsopbouw, abundantie en soortensamenstelling). Deze maatlatten vormen een nieuw kader voor de waterbeheerder die een resultaatsverplichting heeft een goede kwaliteit te bewerkstelligen.

In 2010 moeten in overleg met visrechthebbenden nieuwe visplannen worden vastgesteld (zie bijlage 1). Deze plannen moeten worden afgestemd op de visstand die de waterkwaliteitsbeheerder in het gebied wil bereiken of handhaven. HHNK heeft hierin een toetsende rol. Gezien bovenstaande is het van belang dat HHNK een concreet beeld heeft van de visstand die past bij het gebied en tevens door de KRW maatlatten als een goede ecologische toestand worden beoordeeld.

Doel van dit project is daarom het opstellen van vissendoelen voor de wateren binnen het beheergebied van HHNK die een concreet kader vormen voor de nieuwe generatie visplannen. De vissendoelen hebben betrekking op de gewenste visstand en geven randvoorwaarden (kaders) ten aanzien van het visserijbeheer.

1.2 Status, afbakening en verantwoording

Dit rapport is begeleid door een projectgroep bestaande uit een aantal vertegenwoordigers van HHNK. Hoewel het aanvankelijk de bedoeling was de concept-vissendoelen binnen een hiervoor te organiseren workshop te bespreken met de visserijsector, is hier door sport- en beroepsvisserij geen gehoor aan gegeven. De in dit rapport uitgewerkte vissendoelen en hieraan gekoppelde randvoorwaarden visserij(beheer) zijn een kader voor de op te stellen visplannen. HHNK zal hierin binnen de VBC een actieve inbreng hebben en de visplannen hierop toetsen. Daarnaast wordt bekeken in hoeverre een verdere doorwerking via de Keur of de verhuur van visrechten mogelijk en gewenst is.

Watertypen en vissendoelen

In dit rapport zijn een aantal watertypen onderscheiden waarvoor vissendoelen zijn geformuleerd. De watertypen en vissendoelen hebben betrekking op alle (boezem- en polder) wateren binnen HHNK. De vissendoelen zijn direct afgestemd en afgeleid van KRW-maatlatten voor betreffende watertypen. Uitgangspunt hiervoor zijn de vissenmaatlatten en (deel)scores zoals opgenomen in de KRW-factsheets (deze zijn verder niet ter discussie gesteld). Tevens heeft een afstemming plaatsgevonden met de destijds in de Nota Visbeleid geformuleerde vissenstreef-beelden en het Vismigratieplan 'Vice versa' (zie ook paragraaf 1.3).

- De in dit rapport geformuleerde watertypen en vissendoelen hebben met name betrekking op de algemene watertypen zoals weergegeven in tabel 2.1. De hiervoor opgestelde vissendoelen zijn afgeleid van de KRW-doelen en geven om deze reden onderbouwde en bij het gebied passende doelen.
- De specifieke wateren zijn op een vergelijkbare manier meegenomen (bijvoorbeeld Natura 2000-gebieden). Mogelijk moet voor een deel van deze wateren nog een nadere uitwerking plaatsvinden. Dit zal lang niet altijd het geval zijn, omdat vissen (en zeker voor de visserij interessante soorten) dikwijls geen belangrijke plek hebben voor deze specifieke functies.
- De in dit rapport opgenomen vissendoelen hebben eveneens betrekking op wateren die niet tot de KRW-waterlichamen behoren. Vanuit de watersysteemgedachte is hierbij aangesloten op het vissendoel van het KRW- waterlichaam waarop wordt afgewaterd. Omdat vissen in de regel zeer mobiele dieren zijn, zal de visstand in deze twee gebieden meestal niet noemenswaardig verschillen.
- Dit rapport richt zich alleen op de (ruimtelijke) uitwerking van vissendoelen en direct hieraan gekoppelde randvoorwaarden voor de visserij. Het bevat geen knelpuntenanalyse of herstelplan voor het gebied. De concrete uitwerking hiervan vindt binnen VBC-verband plaats in de visplannen.

Gebiedsgerichte uitwerking

In dit rapport is tevens een ruimtelijke uitwerking (kaart) van vissendoelen opgenomen. Voor de boezemwateren, welke tevens zijn begrensd als KRW-waterlichaam en ook in de Nota Visbeleid reeds waren uitgewerkt, is een beeld ontstaan. Vanwege het gebrek aan kennis is de ruimtelijke uitwerking van de vissendoelen voor met name polderwateren niet dekkend. Voor deze wateren zijn in dit rapport aanbevelingen opgenomen hoe de ‘witte vlekken’ de komende jaren verder kunnen worden ingevuld.

Randvoorwaarden visserij

In dit rapport zijn randvoorwaarden geformuleerd voor het visserijbeheer. Deze randvoorwaarden zijn gericht op het behalen of handhaven van de in dit rapport geformuleerde vissendoelen. De randvoorwaarden zijn zo concreet mogelijk uitgewerkt en waar mogelijk gebaseerd op (landelijke) kennisrapporten, aangevuld met expert judgement. Waar kennis ontbreekt of te kort schiet zijn ruimtere marges aangehouden passend binnen de KRW-doelen.

De visstand wordt vooral bepaald door de inrichting, gebruik en beheer van het watersysteem. Gedurende het project is het besef gegroeid dat –behoudens enkele ‘kritische’ wateren- de visserij invloed op de waterkwaliteit en het behalen van de KRW-doelen voor de meeste wateren beperkt zijn. Ook is gebleken dat in de huidige situatie de eigen regelgeving en vergunningsbepaling ten aanzien van de visserij in veel gevallen toereikend is (en voor de meeste wateren niet extra hoeft te worden aangescherpt). Er is echter veel onzekerheid, omdat er nog geen goed beeld is van de huidige visstand van elk gebied. De komende jaren zal monitoring meer duidelijkheid geven.

- De in dit document geformuleerde vissendoelen en hieraan gekoppelde randvoorwaarden ten aanzien van visserij(beheer) zijn in principe van toepassing op alle wateren.
- In dit rapport zijn uitsluitend randvoorwaarden ten aanzien van visserij(beheer) geformuleerd, voor zo ver deze van invloed zijn op de waterkwaliteit en de te behalen KRW-doelen zoals weergegeven in WBP4. Voor de definitie van visserijbeheer is uitgegaan van de Adviesnota waterbeheer – visstandbeheer (zie tekstkader).
- Bij het bepalen van de randvoorwaarden is geen rekening gehouden met het visserijbelang van wateren. Tijdens het opstellen van de visplannen kunnen dergelijke belangen worden ingebracht op basis waarvan de randvoorwaarden verder kunnen worden uitgewerkt in concrete(re) maatregelen.

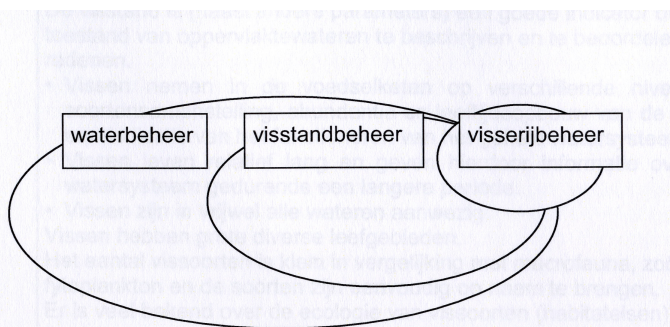
Definitie visstandbeheer en visserijbeheer (bron: *Adviesnota beleid waterbeheer-visstandbeheer*)

“Vanwege een historisch gegroeide grote betrokkenheid bij het wel en wee van de visstand voelen visrechthebbenden (sport- en beroepsvisserij) zich (mede)verantwoordelijk voor het visstandbeheer. Visrechthebbenden beschouwen ‘visstandbeheer’ als een universeel begrip waaronder alle activiteiten vallen die gericht zijn op het beïnvloeden van de visstand en de visserij. Het is echter relevant om een onderscheid te maken tussen het visstandbeheer en het visserijbeheer”.

Visstandbeheer is het planmatig voorbereiden en uitvoeren van een stelsel van maatregelen met als doel het bereiken van een bepaalde visstand in een omschreven watersysteem. Deze maatregelen zijn o.a. gericht op het beheer van de leefomgeving van vissen. Visserijmaatregelen zoals het onttrekken en uitzetten van vissen maken deel uit van het visstandbeheer. De kwaliteit van het watersysteem en de visserij beïnvloeden de visstand wat betreft soortenrijkdom, soortensamenstelling en leeftijdsopbouw. Daarnaast kan de samenstelling en de hoeveelheid vis de waterkwaliteit en het ecologisch functioneren van een watersysteem beïnvloeden. Vanwege de relatie met het waterkwaliteits- en kwantiteitsbeheer is het visstandbeheer dan ook onderdeel van het waterbeheer.

Visserijbeheer is het planmatig voorbereiden en uitvoeren van een stelsel van maatregelen met als doel het optimaliseren van zowel de beroepsmatige als recreatieve visserij. Maatregelen zijn het uitzetten dan wel onttrekken van vis en de regulering daarvan middels het stellen van regels ten aanzien van de visserij. Onder visserijbeheer worden ook de maatregelen verstaan die gericht zijn op het beïnvloeden van de toegankelijkheid en de bevisbaarheid van het water. Het gevoerde visserijbeheer heeft invloed op de visstand en ook op het watersysteem. Het maken van een onderscheid tussen visstandbeheer en visserijbeheer is niet alleen functioneel wat betreft de mogelijke beïnvloeding van de visstand zelf, maar ook wat betreft de bevoegdheden voor deze beheervormen.

De waterbeheerder is vanuit zijn (eind)verantwoordelijkheid voor het visstandbeheer bevoegd kaders te stellen waarbinnen de visserij de verantwoordelijkheid voor het visserijbeheer tot uitvoering brengt.

1.3 Relatie en afstemming met andere plannen

De in dit plan uitgewerkte vissendoelen kennen een belangrijke relatie met reeds bestaande, nog op te stellen of vast te stellen plannen binnen HHNK. Waar mogelijk zijn de in dit rapport opgenomen vissendoelen en hieraan gekoppelde randvoorwaarden voor de visserij zoveel mogelijk afgestemd op deze andere plannen en beleidsvoornemens (of is hierop voorgesorteerd).

Nota Visbeleid (2005)

In de Nota Visbeleid beschrijft HHNK haar beleidsvoornemens met betrekking tot visstandbeheer. In de nota zijn vissenstreefbeelden opgesteld voor de boezemwateren. In onderhavig rapport zijn deze vissenstreefbeelden getoetst aan de KRW-doelen en doorvertaald naar nieuwe vissendoelen. In de praktijk betekent dit dat voor de meeste boezemwateren de doelen ten aanzien van de gewenste visstand zijn aangescherpt.

Vismigratieplan Vice versa

In het Vismigratieplan Vice versa geeft HHNK haar beleidsvoornemens weer ten aanzien van vismigratie binnen haar beheergebied. In het plan worden op basis van een (viswater)systeemanalyse de op te lossen migratieknelpunten per soortgroep concreet weergegeven. Voor de opgestelde vissendoelen voor polderwateren is hierbij aangesloten door het toekennen van zogenaamde plustypen. In deze plustypen zijn de vissoorten (migratiesoorten) opgenomen die het betreffende water maar tijdelijk gebruiken als doortrekroute of paai- en opgroeigebied voor vis.

Waterbeheersplan (WBP 4)

In 2009 heeft het bestuur het waterbeheersplan 2010- 2015 vastgesteld. Het WBP4 geeft een overzicht van de doelen en maatregelen om het watersysteem in deze periode op orde te brengen en te houden. In het begin van de planperiode krijgt het visbeleid van het hoogheemraadschap verder vorm en inhoud. Er komt een visplan, huur- en pachtcontracten met (sport)vissers worden aangepast en er komen vismigratievoorzieningen. Het visplan beschrijft de vissensstreefbeelden per KRW-waterlichaam. In de planperiode worden aan de hand van de streefbeelden de huurovereenkomsten en pachtcontracten van sport- en beroepsvissers gereguleerd. De aanpassingen dragen indirect bij aan het halen van de KRW-doelen. Tot en met 2015 worden in ieder geval 42 vismigratieknelpunten opgelost. De basis daarvoor is een vismigratieknelpuntenkaart. Belangrijk aandachtspunt bij het vispasseerbaar maken is de visvriendelijkheid van de bestaande kunstwerken. In 2012 wordt de Nota Visbeleid geëvalueerd (bron: HHNK, 2009¹).

De visie vanuit het Waterbeheersplan 2010-2015 wordt uitgewerkt in het Waterlopenbeheerplan 2011-2016.

Waterlopenbeheerplan

Momenteel werkt HHNK aan de uitwerking van het Waterlopenbeheerplan. In dit Waterlopenbeheerplan wordt het voorgenomen maai- en baggeronderhoud aan waterlopen concreet per deelgebied uitgewerkt in onderhoudsmaatregelen. In 2010 vindt de verdere gebiedsgerichte uitwerking in beheer- en onderhoudsplannen plaats. Voor wat betreft de afstemming met de KRW is in onderhavig rapport een vergelijkbare werkwijze gehanteerd als in het Waterlopenbeheerplan. Hierdoor kunnen beide plannen verder op elkaar worden afgestemd en worden bovendien dezelfde doelen nagestreefd.

Regionale visserijplannen

De plangrenzen van deze documenten worden gevormd door de oude waterschapsgrenzen. De vissendoelen beschrijven de gewenste visstand vanuit de doelen van het waterschap. Hierbij is geen gebruik gemaakt van de Regionale Visserijplannen. De Regionale visserijplannen kunnen echter wel een nadrukkelijke rol spelen bij de verdere uitwerking van de vissendoelen in de visplannen.

Aalbeheerplan

De in dit rapport opgenomen vissendoelen zijn afgeleid van de KRW-doelen (vissenmaatlaten). Behoudens enkele brakke wateren, maakt de aal hier geen deel van uit. Samen met de visrechthebbers zal HHNK echter de komende jaren ook invulling moeten gaan geven aan het aalbeheerplan. Landelijk zijn hiervoor de plannen reeds in voorbereiding. In samenspraak met de VBC en de betrokken beroepsvissers wil HHNK de komende jaren bekijken hoe gezamenlijk verder invulling kan worden gegeven aan de opgaven uit het aalbeheerplan.

¹ HHNK, 2009. Waterbeheersplan 2010-2015; Van veilige dijken tot schoon water.

1.4 Over het gebruik van dit rapport

Dit rapport is met name bedoeld als toetsingskader van de in 2010 door de visserij(sector) op te stellen Visplannen binnen HHNK. Hoewel op dit moment nog niet precies duidelijk is hoe deze visplannen er gaan uitzien, zal het rapport worden gebruikt voor:

- Toetsing streefbeelden: getoetst moet worden in hoeverre de in visplannen opgenomen streefbeelden (gewenste visstand) overeenkomen met de in dit rapport opgenomen vissendoelen.
- Maatregelen visserijbeheer: getoetst moet worden in hoeverre de in de visplannen beoogde (visserij)maatregelen passen binnen de in dit rapport opgenomen randvoorwaarden visserij.

1.5 Leeswijzer

Dit plan beschrijft de vissendoelen voor boezem- en polderwateren binnen het beheergebied van HHNK en hieraan gerelateerde randvoorwaarden voor de visserij. Ten behoeve van de praktische bruikbaarheid is de hoofdtekst zo beknopt mogelijk gehouden en is veel gebruik gemaakt van tabellen. Achtergrondinformatie en motivering zijn zo veel mogelijk opgenomen in bijlagen. In de bijlage zijn tevens kaartbeelden opgenomen waarin de vissendoelen per gebied en water zijn vastgelegd.

Na deze inleiding wordt in hoofdstuk 2 de werkwijze die is gehanteerd voor het opstellen van de vissendoelen en de hieraan gerelateerde randvoorwaarden visserij beschreven. In de hoofdstukken 3 t/m 6 worden vervolgens de vissendoelen en de hieraan gekoppelde randvoorwaarden ten aanzien van de visserij beschreven voor respectievelijk boezemwateren, polderwateren, brakke wateren en overige wateren. In hoofdstuk 7 worden enkele kritische kanttekeningen geplaatst bij de gehanteerde methodiek en de resultaten. Vanuit deze bespreking worden tot slot in hoofdstuk 8 de belangrijkste conclusies en aanbevelingen beschreven.

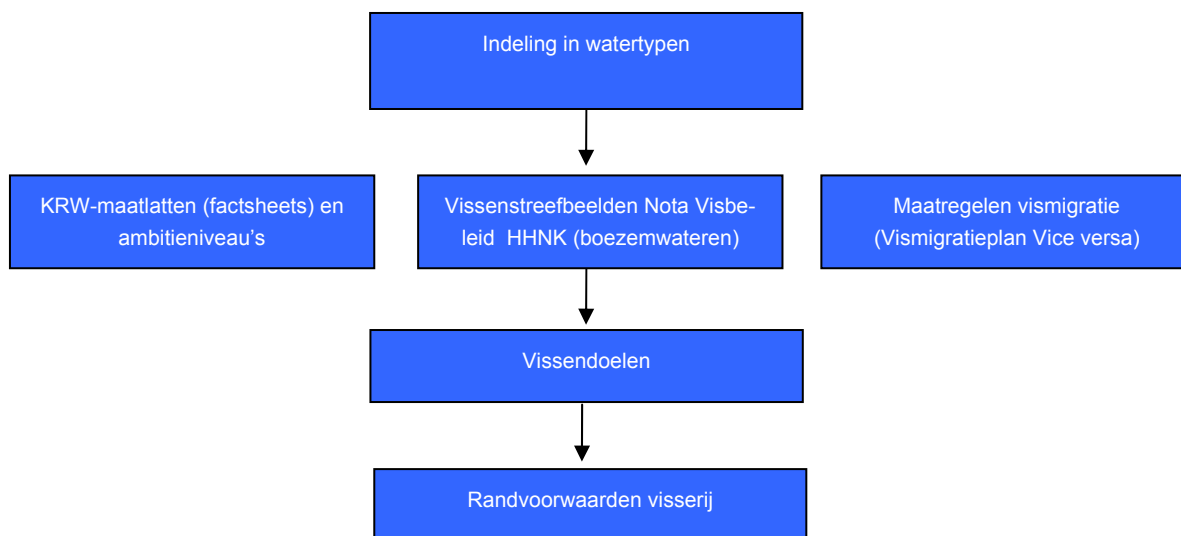
2 Methode

2.1 Algemene werkwijze

Voor het opstellen van vissendoelen en hieraan gekoppelde randvoorwaarden ten aanzien van de visserij (beheer) is voor een werkwijze gekozen zoals schematisch op hoofdlijnen is weergegeven in figuur 1. Deze werkwijze komt er op neer dat eerst een indeling in watertypen heeft plaatsgevonden waar min of meer dezelfde milieu-omstandigheden heersen en op basis van de KRW een vergelijkbare visstand wordt nagestreefd. Aan deze verschillende watertypen is vervolgens een ecologisch ambitieniveau en vissendoel gekoppeld. Het gekozen vissendoel is afgeleid van de KRW-maatlatten (GEP) voor vis. De manier waarop dit heeft plaatsgevonden wordt beschreven in paragraaf 2.3.1. In bijlage 2 zijn de hiervoor binnen HHNK geldende kwaliteitselementen weergegeven. Vervolgens zijn aan de vissendoelen randvoorwaarden ten aanzien van de visserij (beheer) gekoppeld. Daarbij is eveneens gekeken in hoeverre een aanscherping van het huidige beleid en regelgeving op landelijk en regionaal niveau noodzakelijk is.

In onderstaande paragrafen worden de verschillende stappen nader toegelicht.

Figuur 2.1: Schematische weergave gevolgde aanpak opstellen vissendoelen

2.2 Indeling in watertypen

Binnen het beheergebied van HHNK zijn een groot aantal watertypen te onderscheiden. Al deze watertypen kennen op basis van milieukenmerken hun eigen (potentiële) visstand en (on)mogelijkheden ten aanzien van visstand- en visserijbeheer. Om de indeling in watertypen en hieraan gekoppelde vissendoelen echter overzichtelijk en niet te complex te maken is in dit rapport gekozen voor een beperkt aantal (tien) watertypen die goed aansluiten bij de huidige beheerpraktijk. In tabel 2.1 is een totaaloverzicht gegeven van de in dit rapport onderscheiden watertypen en -gebieden. De indeling is gebaseerd op de onderscheiden KRW-watertypen, aangevuld met voor Noord-Holland karakteristieke wateren (of -gebieden). Daarbij is onder meer aangesloten bij de in het Waterlopenbeheerplan onderscheiden watertypen.

Tabel 2.1: Overzicht van onderscheiden watertypen en vissendoelen HHNK (incl. codering KRW-watertypen) voor algemene watertypen

	Hoofdingeling	Verdere indeling (naar type, omvang, grondsoort en -gebruik)		Vissendoel (GEP)
	1. Boezemmeren en plassen	Ondiepe gebufferde plassen (M14)		Ruisvoorn- snoek
		Matig grote, diepe gebufferde meren (M20)		Snoek- blankvoorn
		Diepe zandwinputten		Snoek- blankvoorn/ blankvoorn- brasem
	2. Boezemvaarten en kanalen	Gebufferde (regionale) kanalen (M3)		Snoek- blankvoorn/ blankvoorn- brasem
		Grote ondiepe kanalen met scheepvaart (M6b)		Blankvoorn- brasem ²
		Grote diepe kanalen met scheepvaart (M7b)		Blankvoorn- brasem
		Laagveenvaarten en –kanalen (M10)		Snoek- blankvoorn
	3. Brakke wateren	Zwak brakke wateren (M30)	Zwak brak water - verbonden	Brak watertype 1
			Zwak brak water - niet verbonden	Brak watertype 2
		Kleine brakke tot zoute wateren (M31)	Brak water niet verbonden	Brak watertype 3
	4. Polderwateren ³	Zoete gebufferde sloten op minerale bodem (M1a)		Ruisvoorn- snoek
		Poldersloten en tochten in veenweidegebied		Ruisvoorn- snoek
		Poldersloten en tochten in droogmakerijen		Snoek- blankvoorn/ blankvoorn- brasem
Binnenduinrand			Ruisvoorn- snoek/ snoek- blankvoorn	

² Conform het basisniveau van GEP is vissendoel blankvoorn- brasem voldoende, gezien de lokale hoge kwaliteit van VRNK- boezem streeft HHNK het vissendoel ruisvoorn- snoek/ snoek- blankvoorn na.

³ De vissendoelen voor polderwateren zijn afgeleid van de(landelijke) KRW-maatlatten voor sloten en kanalen. Voor niet-waterlichamen zal een verdere uitwerking plaatsvinden als dat wenselijk blijkt te zijn. Indien dit aan de orde is, is het gewenst hierbij aan te sluiten op de toegekende ambitieniveaus uit het waterlopenbeheerplan.

In Tabel 2.1 zijn zogenaamde algemene watertypen weergegeven. Deze hebben betrekking op 'standaardsituaties'. Dit betreft polder- en boezemwateren, welke in het landelijk gebied zijn gelegen en waaraan verder geen specifieke of bijzondere functies zijn toegekend. Ook de brakke wateren zijn ingedeeld bij de algemene watertypen.

Daarnaast zijn er ook specifieke watertypen. Daarbij kan sprake zijn van 'afwijkende situaties', waarvoor maatwerk is vereist. Het betreft naast wateren met een 'bijzondere' functie ook kleine (< 50 ha) geïsoleerde wateren en elementen zoals Natura 2000- gebieden, stedelijk water, waterparels en waterbergingsgebieden. Aan deze gebieden is het bijbehorende algemene visserijdoel toegekend. Bij het opstellen van visplannen moet worden bepaald in hoeverre specifieke doelen en randvoorwaarden voor deze gebieden moeten worden geformuleerd.

Vissendoelen

Aansluitend op de indeling in watertypen, zoals in voorgaande paragraaf beschreven, zijn voor de onderscheiden watertypen een aantal vissendoelen met verschillende ambitieniveaus onderscheiden. Deze vissendoelen hebben zowel betrekking op boezemwateren, polderwateren als brakke wateren en zijn afgestemd op de KRW-maatlatten voor vis (zie paragraaf 2.4). Naast de vissendoelen zijn zogenaamde "plustypen" opgenomen die zijn afgeleid van het vismigratiebeleid. De volgende tien vissendoelen worden onderscheiden (zie ook tabel 2.2)

Tabel 2.2: Totaal-overzicht van in dit rapport onderscheiden vissendoelen

Algemene vissendoelen		Plus-typen
Ondiepe, stilstaande zoete wateren	Brakke wateren	Vismigratie
Ruisvoorn-snoek – viswatertype	Brakwatertype 1 (zwak brak – verbonden)	Plustype 1: Fint en spiering
Snoek-blankvoorn – viswatertype	Brakwatertype 2 (zwak brak – niet verbonden)	Plustype 2: Aal en driedoornige stekelbaars
Blankvoorn-brasem – viswatertype	Brakwatertype 3 (brak water – niet verbonden)	Plustype 3: Baars en blankvoorn
Brasem-snoekbaars – viswatertype		

Polder- en boezemwateren

Voor de vissendoelen voor polder- en boezemwateren is gebruik gemaakt van de OVB-viswatertypering voor ondiepe (< 4 m) zoete wateren. Dit is een indeling op basis van visgemeenschappen waarbij een viertal viswatertypen worden onderscheiden. De indeling bevat een eutrofiëringreeks (van helder, plantenrijk naar troebel, plantenarm), waarbij met name de hoeveelheid waterplanten sturend zijn. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen van de OVB-viswatertypen. Voor een meer gedetailleerde omschrijving van deze viswatertypen (en de hierin sturende factoren) wordt verwezen naar de site van Sportvisserij Nederland (www.sportvisserijnederland.nl ; vissen en viswater).

Tabel 2.3 geeft een overzicht van de in dit rapport onderscheiden vissendoelen in polder- en boezemwateren.

Ook in de eerder door HHNK uitgewerkte visserijstreefbeelden in Nota Visbeleid (PVP1, PVP2, PVP3) is de koppeling gelegd met de OVB-viswatertypering. In dit rapport zijn deze streefbeelden verder afgestemd op de KRW-maatlatten voor betreffend watertype en doorvertaald naar vissendoelen. In vergelijking met de eerder uitgewerkte visserijstreefbeelden zijn de in dit rapport uitgewerkte vissendoelen voor de boezemwateren gelijkwaardig of van een hoger ambitieniveau (zie tabellen in de bijlage 4). Daarbij wordt uitgegaan van het ambitieniveau 'basis' en de visserijmaatlatten van het GEP zoals opgenomen in de factsheets (EKR 0,5 – 0,6).

Tabel 2.3: Vissendoelen Polder- en boezemwateren

	Ruisvoorn- snoek	Blankvoorn- brasem	Snoek- blankvoorn	Brasem- snoekbaars
Aantal soorten	6-17	6-11	6-12	<8
Aandeel brasem (+ karper) (%)	2-25	50-65	15-45	90-100
Baars +Blankvoorn alle euryo-toop ⁴ (%)	25-35	Nvt	30-45	Nvt
Aandeel plantminnend (%)	30-80	5-10	7-45	0-5
Aandeel zuurstofminnende soorten (%)	6-20	Nvt	1-3	Nvt
Gewenst eindbeeld				

Brakke wateren

De OVB-viswatertypering is met name bruikbaar voor de ondiepe, stilstaande zoete wateren (meren en plassen, vaarten en sloten). Voor brakke wateren, welke vaak een geheel eigen en afwijkende visstand kennen, is de typering minder bruikbaar. Voor de brakke wateren zijn in dit rapport daarom drie aparte vissendoelen onderscheiden. Deze typering is met name gebaseerd op het verschil in zoutgehalte en de mate van isolatie (van zee) en sluit aan bij de KRW-maatlatten voor brakke wateren (M30 en M31)⁵.

De volgende drie vissendoelen voor brakke wateren worden onderscheiden:

- Brakwatertype 1: Zwak brak water, verbonden;
- Brakwatertype 2: Zwak brak water, niet verbonden;
- Brakwatertype 3: Brak water, niet verbonden.

Voor een nadere toelichting op deze vissendoelen wordt verwezen naar hoofdstuk 5.

In tabel 2.4 is voor de drie vissendoelen de KRW- maatlat overgenomen. Er wordt aanbevolen om binnen de visplannen de doelen voor de brakke wateren, die niet verbonden zijn met zee aan te passen, verder uit te werken. Alsmede die voor Texel omdat dat een eiland is waar maar een beperkt aantal zoetwatersoorten voorkomen. In onderstaande tabel zijn de mariene soorten geschrapt uit de doelstellingen voor de wateren die van zee zijn afgesloten. Het doel is hier lager dan de landelijk gestelde KRW-doelen. Van de visstand in afgesloten brakke wateren bestaat zowel in Nederland als daarbuiten nog geen goed referentiebeeld. Daarom wordt voor dit watertype uitgegaan op de bestaande KRW-doelen voor brakke wateren van type M30. Het wordt sterk aanbevolen om in een later stadium zowel voor de KRW als voor het opstellen van algemene vissendoelen, een goed referentiebeeld af te leiden voor brakke wateren die niet verbonden zijn met zee.

⁴ Eurytope vissoorten stellen weinig eisen aan hun leefgebied en kunnen dan ook in vrijwel alle watertype voorkomen. eurytope soorten zijn algemene soorten.

Tabel 2.4: Vissendoelen Brakke wateren

	Zwak brak water verbonden	Zwak brak water, niet verbonden	Brak water niet ver- bonden
Aantal soorten			
Migratie zoet- zout	2-3	Nvt	2,5
Brak water als habitat	2-3	Nvt	2,5
Verbinding met zee	2-3	Nvt	5
Verbinding met zoet	3	3	2-3
Plantenrijkdom (zwak brak)	3	3	-
Relatieve biomassa			
Migratie zoet- zout	5	5	5
Brak water als habitat	2,5	Nvt	5
Verbinding met zee	2,5	Nvt	7,5
Verbinding met zoet	15	15	5
Plantenrijkdom (zwak brak)	5	5	-

Plus (+)typen

De OVB-viswartertypering geeft de relatie weer tussen de in een water heersende milieumstandigheden en de hierin aanwezige visstand. Deze visstand heeft echter vooral betrekking op standvissoorten en standpopulaties. Soorten die migreren en maar tijdelijk gebruik maken van het betreffende water, zoals bijvoorbeeld driedoornige stekelbaars, spiering en aal komen daarmee niet in deze vissendoelen tot uitdrukking. Omdat binnen de KRW veel wordt geïnvesteerd in het bijvoorbeeld optrekbaar maken van naast de boezem gelegen polders en het hoogheemraadschap ook het visserijbeheer hier graag op wil afstemmen, zijn in dit rapport aan een aantal wateren zogenaamde "plustypen" als extra vissendoel toegekend. Conform de in het Vismigratieplan Vice versa onderscheiden soortgroepen worden de volgende plustypen onderscheiden:

- Plustype 1: Fint en spiering;
- Plustype 2: Aal en driedoornige stekelbaars;
- Plustype 3: Baars en blankvoorn.

In tabel 2.5 zijn deze plustypen verder toegelicht. In dit rapport zijn de plustypen toegekend aan wateren welke de komende jaren ook daadwerkelijk optrekbaar worden gemaakt voor vis. Daarbij is aangesloten bij het Vismigratieplan Vice versa. Het betreft zowel boezem⁶- en polderwateren als brakke wateren. Op de kaart met vissendoelen is met een arcering aangegeven welke wateren een plustype kennen. Hierbij zijn de prioritaire gebieden vanuit het Vismigratieplan Vice versa één op één overgenomen en is geen onderscheid gemaakt in soort plustype (1, 2 of 3)⁷. In hoofdstuk 4 t/m 6 is per waterlichaam dit onderscheid welgemaakt.

De toekenning van een plustype (bovenop het algemene vissendoel) betekent dat het betreffende gebied een extra functie heeft als paai- en opgroeigebied voor betreffende soorten. Vanuit de KRW wordt in deze gebieden reeds geïnvesteerd in de aanleg van vispassages, waardoor deze gebieden worden ontsloten voor vis. Deze investering heeft echter pas zin als ook de inrichting en beheer (incl. visserijbeheer) van deze gebieden verder worden afgestemd op de functie van paai- en opgroeigebied (kraamkamerfunctie) voor betreffende soorten. De komende jaren zal worden bekeken welke maatregelen hiervoor nodig zijn.

⁶ Boezemkanalen hebben met name een migratiefunctie voor vis. Naast de boezem gelegen polders worden met name ingericht als paai- en opgroeigebied (kraamkamerfunctie) en hebben meer een habitatfunctie.

⁷ De verdere invulling hiervan is afhankelijk van de keuze die ten aanzien van het toe te passen migratievoorziening(en) wordt gemaakt. Het toekennen van bijvoorbeeld het plustype 2 vereist dat het betreffende migratieknelpunt eveneens passeerbaar wordt gemaakt voor deze soorten. Nader onderzoek naar de (technische en financiële) haalbaarheid hiervan is gewenst.

Het toekennen van de plustypen aan wateren wil overigens niet zeggen dat de overige (boezem)wateren geen belangrijke functie zouden kunnen hebben als paai- en opgroeigebied voor betreffende soorten. De kanalen vormen in dit opzicht juist de belangrijke migratieroutes die de betreffende poldersystemen moeten ontsluiten voor vis. Reeds in de Nota Visbeleid is dit onderkend door aan deze wateren de functie "vrije migratie voor vis" toe te kennen. Dit blijft ook in de toekomst van kracht.

Tabel 2.5: Overzicht van plustypen vissendoelen (bron: Vismigratieplan Vice versa).

	Plustype 1	Plustype 2	Plustype 3
Plustype	Fint en spiering	Aal en driedoornige stekelbaars	Baars- blankvoorn
Beschrijving	Soorten die migreren tussen zee en benedenstroomse deel van de boezem (brakke boezemwateren)	Soorten migreren tussen zee en boezem of polderwateren	Soorten die relatief hoge eisen stellen aan paai- en opgroeigebied, met name de omvang
Watersystemen	Zee- brakke boezemwateren	Zee- boezem- polder	Boezem- polder
Watertype	Overgang zoet-zout Brakke boezemmeren	Zwak brak water - verbonden Zoete gebufferde sloten op minerale bodem (M1a) Poldersloten en tochten in veenweidegebied	Zoete gebufferde sloten op minerale bodem (M1a) Poldersloten en tochten in veenweidegebied
Soorten die meeliften	Bot, brakwatergrondel, harder, zeebaars, glasaal, driedoornige stekelbaars	Bot brakwatergrondel (in brakke gebieden)	Snoek, kolblei, brasem, karper, aal en driedoornige stekelbaars.
KRW- waterlichamen	M30 en M31	M6b, M7b, M20, M1a, M3, M10 en M14.	M6b, M7b, M20, M1a, M3, M10 en M14.
Gerelateerd vissendoel	Brakke wateren	Ruisvoorn- snoek Snoek- blankvoorn Blankvoorn- brasem	Ruisvoorn- snoek Snoek- blankvoorn

2.2.1 Doorvertaling KRW-maatlatten naar vissendoel

Voor het doorvertalen van de KRW-doelen (vissenmaatlatten) naar de vissendoelen van polder- en boezemwateren (OVV-viswatertypering) is een pragmatische vertaalslag gemaakt. Deze vertaalslag berust op een berekeningsmethode, waarbij de kwaliteitselementen van de vissenmaatlatten (zoals weergegeven in bijlage 2) zijn gekoppeld aan en doorvertaald naar de karakteristieken van de OVB-viswatertypering (zoals weergegeven in bijlage 3). Daarbij is gebruik gemaakt van twee berekenings(conversie)methoden:

1. een methode waarbij de in de viswatertypen genoemde draagkracht en biomassa zijn doorvertaald naar de KRW-maatlatten voor vis (aandeel %);
2. een methode waarbij op de in de viswatertypen genoemde percentages waterplanten zijn gerelateerd aan de KRW-maatlatten voor macrofyten.

Op deze manier is een relatie gelegd met de OVB-viswatertypen (zie ook Hoofdstuk 8). Indien uitkomsten via beide methoden verschiden, is een ruimere marge aangehouden, waarbij beide viswatertypen als vissendoel zijn opgenomen. Daarnaast heeft tevens een toetsing plaatsgevonden met het eerder toegekende vissenstreefbeeld (Nota Visbeleid) en is gebruik gemaakt van bij HHNK aanwezige (gebieds)kennis met betrekking tot het viswater en de hierin aanwezige visstand.

In tabel 2.1 staan de op deze manier afgeleide vissendoelen (GEP) weergegeven. In Bijlage 4 wordt een nadere toelichting gegeven op de gehanteerde berekeningsmethoden.

Ecologische ambitieniveaus

De vissendoelen zoals opgenomen in tabel 2.1 zijn gebaseerd op een minimaal te behalen goede toestand/beoordeling (GEP) van het betreffende waterlichaam (EKR 0,5 - 0,6). Er is in dit rapport vanuit gegaan dat ook de hierop afwaterende en naastliggende (niet)-waterlichamen een zelfde ambitieniveau (GEP) en bijbehorende vissendoel toegekend krijgen. Voor alle wateren geldt in principe een basisniveau (GEP).

In de uitwerking per watertype (hoofdstukken 4 t/m 8) niet alleen van vissendoel behorende bij het GEP (rood omkaderd) maar ook MEP en de ontoereikende vissendoelen voor het watertype weergegeven. Daarbij zijn de klassen van de vissenmaatlat ingedeeld in de drie onderstaande (ecologische) ambitieniveaus:

- **Laag:** Dit is het laagste onderscheiden niveau dat op de KRW-maatlat overeenkomt met de klassen ontoereikend en slecht. Omdat wordt verwacht dat nog lang niet alle wateren kunnen voldoen aan het basisniveau (GEP) is in dit rapport het ambitieniveau 'laag' als voorlopig ambitieniveau toegekend. Op termijn moeten alle wateren echter voldoen aan het basisniveau.
- **Basis:** Dit is het op een na hoogste onderscheiden niveau dat op de KRW-maatlat overeenkomt met de klassen matig en GEP (Goed Ecologisch Potentieel). Dit ambitieniveau kan worden opgevat als een minimaal ecologisch (kwaliteits)niveau waaraan op termijn alle wateren volgens de KRW moeten voldoen. Dit is het ecologisch niveau dat in WBP4 als KRW-doel (GEP) is opgenomen (vissenmaatlaten).
- **Hoog:** Dit is het hoogst onderscheiden ambitieniveau. Dit ambitieniveau komt op de KRW-maatlat overeen met het MEP (Maximaal Ecologisch Potentieel). De inrichting en het beheer van deze wateren wordt in sterke mate afgestemd op de aanwezige of te ontwikkelen (potentiële) natuurwaarden. Dit ambitieniveau heeft daarom vooral betrekking op de specifieke watertypen.

In tabel 2.6 is een voorbeeld opgenomen voor het watertype M20 van de verschillende onderscheiden ambitieniveaus en de relatie met de maatlaten. Bij de beschrijving per watertype (hoofdstukken 4 t/m 8) zijn conversietabellen opgenomen waarin op deze manier de vissendoelen per watertype nader zijn uitgewerkt. In dit rapport zijn voor de brakke wateren verder geen ambitieniveau's (hoog, basis, laag) uitgewerkt.

Tabel 2.6: Voorbeeld onderscheid ambitieniveaus voor M20 op basis van vissen-maatlat

Vissen								
Ambitieniveau	KRW- maatlat	EKR	Aantal soorten	Aandeel brasem in %	Ba + bv in % van alle eurytopen	Aandeel plantminnende in %	Minimaal aandeel zuur-stofolerante soorten in %	
Hoog	MEP	1,0	13	5	55	25	5	
Basis	GEP	0,6	10	25	35	10	2	
Laag	Ontoereikend/ slecht	< 0,5	<8	> 55	<18	<4	<1	

2.2.2 Doorvertaling naar kaart vissendoelen

Achter in dit rapport is een kaart opgenomen waarin zo veel mogelijk de vissendoelen zijn toegewezen aan de verschillende gebieden en watersystemen binnen het beheergebied van HHNK. Deze kaart geeft daarmee de gewenste visstand voor de verschillende wateren weer. Als basis voor de kaart is gebruik gemaakt van:

- de KRW-factsheets, waarin het GEP (vissenmaatlat) voor de verschillende waterlichamen zijn beschreven;
- het Vismigratieplan Vice versa, waarin op basis van een ecologische beoordeling van polderwateren een selectie is gemaakt van op te lossen (prioritaire) vismigratieknelpunten (plustypen);
- de Nota Visserijbeleid, waarin vissensterfbeeldingen voor de boezemwateren zijn toegewezen;
- de bij HHNK aanwezige (gebieds)kennis met betrekking tot het viswater en aanwezige visstand.

In eerste instantie is een concept-kaart gemaakt. Deze is vervolgens door medewerkers van HHNK beoordeeld op basis waarvan wijzigingen zijn doorgevoerd. Op de kaart zijn zowel de algemene vissendoelen weergegeven als de plustypen. Voor zover mogelijk zijn op de kaart daarnaast ook de (prioritaire) vismigratieknelpunten uit het vismigratieplan Vice versa, en enkele specifieke watertypen (Natura 2000, waterparels enz) weergegeven.

Voor de wateren binnen de transparante vlekken op de kaart zijn geen vissendoelen vast te stellen, omdat deze niet direct grenzen aan één KRW- waterlichaam.

2.3 Randvoorwaarden visserij

De in dit rapport opgenomen randvoorwaarden visserij zijn afgeleid van de vissendoelen. Zoals in de inleiding reeds is verwoord zijn daarbij alleen randvoorwaarden beschreven voor zo ver deze van invloed kunnen zijn op het behalen van de KRW c.q. vissendoelen. Daarbij is gekeken naar:

1. in hoeverre de huidige regelgeving toereikend is voor het kunnen behalen c.q., niet frustreren van het vissendoel;
2. in hoeverre aanvullende randvoorwaarden gewenst en/of noodzakelijk zijn en kunnen worden gehandhaafd.

In bijlage 6 is een overzicht opgenomen van het huidige beleid van HHNK en POS⁸ ten aanzien van de regelgeving visserij. Omdat is gebleken dat de huidige beheerpraktijk en regelgeving in veel gevallen een behoorlijk beschermingsniveau biedt, zijn in de hoofdstukken 3 t/m 6 alleen de noodzakelijke geachte aanscherpingen van randvoorwaarden expliciet vermeld. Op basis van de Keur is reeds een algemeen verbod op uitzetten en herintroductie van vis binnen HHNK van kracht. Dit blijft ook in de nieuwe situatie van kracht.

Met name het uitzetten en het oogsten van vis door sport- en beroepsvisserij kan invloed hebben op de waterkwaliteit c.q. de te behalen KRW-doelen. Dit geldt vooral voor bodemwoelende vis zoals karper en brasem. In dit rapport zijn alleen randvoorwaarde opgesteld voor soorten welke in de huidige praktijk ook daadwerkelijk (door sport en/of beroepsvisserij) worden uitgezet en/of aan het water worden onttrokken. Dit betreft aal, karper en snoekbaars, en in mindere mate ook snoek en winde.

- Voor de aal is er vanuit gegaan dat deze alleen noemenswaardige invloed heeft op de doelen voor brakke wateren. Hiervoor zijn nadere randvoorwaarden vastgesteld.
- Ten aanzien van de uitzet van karper hanteert HHNK het voorzorgprincipe, hetgeen inhoudt dat in principe geen karper mag worden uitgezet.

⁸ Hoewel niet alle hengelsportverenigingen binnen Noord-Holland zijn aangesloten bij het POS geeft dit toch een goed inzicht in de huidige regelgeving op het gebied van visserij(beheer).

- Voor de onttrekking snoekbaars zijn geen specifieke randvoorwaarden opgesteld. Er wordt vanuit gegaan dat indien de te onttrekken hoeveelheden worden afgestemd op het rapport “Vissen met Verstand” (waarbij het vissendoel als streefbeeld wordt gehanteerd) geen negatieve beïnvloeding plaats vindt op de waterkwaliteit c.q. de te behalen KRW-doelen.

3 Vissendoelen boezemwateren

3.1 Vissendoelen

Onder de boezemwateren vallen de KRW- waterlichamen M6b, M7b en M20, te weten:

- M6b, Grote ondiepe kanalen met scheepvaart;
- M7b, Grote diepe kanalen met scheepvaart;
- M20, Matig grote diepe gebufferde meren.

In tabel 3.1 zijn alle KRW- boezemwateren binnen het beheergebied van HHNK weergegeven. Naast het ambitieniveau zijn tevens, op basis van Vismigratieplan Vice versa, per waterlichaam plustypen toegekend.

De Amstelmeerboezem wordt behandeld in hoofdstuk 4, omdat dit een brak systeem is.

Tabel 3.1: KRW- boezemwateren binnen beheergebied HHNK

Waterlichaam	KRW- typering	Ambitieniveau	Plustype
VRNK- boezem	M6b	Hoog (MEP)	2/ 3
Schermerboezem- Noord	M7b	Basis (GEP)	2/ 3
Schermerboezem- Zuid	M7b	Basis	2/ 3
Geestmerambacht	M20	Basis	Nvt
Alkmaardermeer	M20	Basis	2/ 3

VRNK- boezem

De VRNK- boezem kent een hoog ambitieniveau dit sluit aan op de hoge 'potentie voor waterplanten' welke hier is toegekend vanuit Nota Visbeleid. Vanuit de KRW kan in principe worden volstaan met het (GEP) vissendoel blankvoorn- brasem. Lokaal worden echter hoge kwaliteit behaald en wordt door HHNK gestreefd naar het vissendoel Ruisvoorn- snoek/ snoek- blankvoorn. Dit kan eventueel binnen de VBC's verder worden uitgewerkt.

Voor de VRNK- boezem is het plustype 2 en 3 toegekend, dit betekent dat er wordt gestreefd naar migratieverbetering tussen zee, boezem en polder.

Schermerboezem Noord en Zuid

Voor de Schermerboezem Noord en Zuid ligt dit echter anders, hier ontbreekt een hoog bedekingspercentage van water- en oeverplanten. In Schermerboezem Noord en Zuid wordt daarom het ambitieniveau 'basis' nagestreefd wat overeenkomt met het GEP. Voor Schermerboezem Noord en Zuid is het Blankvoorn- brasem-viswatertype als vissendoel benoemd.

Voor de Schermerboezem Noord en Zuid is het plustype 2 en 3 toegekend, dit betekent dat er wordt gestreefd naar migratieverbetering tussen zee, boezem en polder.

Geestmerambacht en Alkmaardermeer

Voor de meren en plassen Geestmerambacht en Alkmaardermeer geldt een 'basis' ambitieniveau. In bijlage 5 is te zien dat de doelstelling vanuit de KRW (het GEP) hoger ligt dan vanuit Nota Visbeleid (Potentie Voor Planten). Het GEP is het ambitieniveau 'basis' en zal daarmee het vissenstreefbeeld Potentie Voor Planten (PVP) overstijgen.

Voor het Alkmaardermeer is het plustype 2/3 toegekend, dit betekent dat er wordt gestreefd naar migratieverbetering tussen zee, boezem en polder. Geestmerambacht is recent afgesloten van de boezem en is nu een geïsoleerd systeem, om deze reden is aan dit water geen plustype toegekend.

In de tabellen 3.2 t/m 3.5 zijn de Vissendoelen (OVB- viswatertypen) per KRW- waterlichaam van de boezemwateren weergegeven. In de tabellen zijn alle Vissendoelen ten behoeve van het GEP rood omkaderd.

Zoals in tabel 3.1 staat weergegeven kennen afgezien de VRNK- boezem alle wateren een basis ambitieniveau, wat overeenkomt met het GEP. Voor de VRNK- boezem geldt, in het kader van potentie voor planten, een hoog ambitieniveau. Voor Geestmerambacht en Alkmaardermeer is het Snoek- blankvoorn-viswatertype als vissendoel benoemd.

Tabel 3.2 Toekenning vissendoel aan de klassengrenzen aandeel brasem+karper voor het KRW-watertype M6b.

maatlatklasse	Klassengrenzen aandeel brasem + karper M6b	Vissendoel
MEP	<50	Snoek-Blankvoorn / Blankvoorn-Brasem
GEP	50-65	Blankvoorn-Brasem
Matig	65-80	Blankvoorn-Brasem / Brasem-Snoekbaars
Ontoereikend	80-90	Brasem-Snoekbaars
Slecht	90-100	Brasem-Snoekbaars

Tabel 3.3 Toekenning vissendoel aan de klassengrenzen aandeel brasem+karper voor het KRW-watertype M7b.

maatlatklasse	Klassengrenzen aandeel brasem + karper M7b	Vissendoel
MEP	<50	Snoek-Blankvoorn / Blankvoorn-Brasem
GEP	50-65	Blankvoorn-Brasem
Matig	65-80	Blankvoorn-Brasem / Brasem-Snoekbaars
Ontoereikend	80-90	Brasem-Snoekbaars
Slecht	90-100	Brasem-Snoekbaars

Tabel 3.4 Toekenning vissendoel aan de klassengrenzen aandeel brasem voor het KRW-watertype M20 met verlaagd doel.

maatlatklasse	Klassengrenzen aandeel brasem M20 met verlaagd doel	Vissendoel
MEP	<25	Ruisvoorn-Snoek
GEP	25-35	Snoek-Blankvoorn
Matig	35-56	Blankvoorn-Brasem
Ontoereikend	56-75	Blankvoorn-Brasem
Slecht	75-100	Brasem-Snoekbaars

3.2 Randvoorwaarden visserij

De boezemwateren binnen het beheergebied van HHNK staan –hetzij via een open verbinding, hetzij via vispassages met elkaar in verbinding. Dit betekent dat de te voeren visstand- en visserijbeheer op een bepaald water invloed kan hebben op een naburig watersysteem. Zo kan bijvoorbeeld het vissendoel op kanalen minder ambitieus zijn dan op meren, maar moet toch voorzichtig worden omgegaan met de uitzet van bijvoorbeeld karper op kanalen, omdat deze uiteindelijk ook in het naastliggende meer terecht zullen komen. Dit is de reden dat er ten aanzien van onttrekking en uitzet van vis geen verder onderscheid wordt gemaakt tussen watersystemen.

Voor de meeste boezemwateren wordt verwacht dat de vissendoelen sterk overeen zullen komen met de door de visserij gewenste visstand. Uitzondering hierop vormen mogelijk:

- de wens van beroepsvisserij om vanuit visserijtechnisch oogpunt toch liever troebel water te willen hebben⁹;
- meren en plassen waar nu veel op snoekbaars en brasem wordt gevist. Door het helderder worden van het water is de verwachting dat deze soorten sterk terug zullen lopen en soorten als blankvoorn, snoek en baars het hier beter zullen gaan doen.

Herintroductie en uitzetten van vis

- Geen uitzet van karper (bestaand).
- Geen uitzet van snoekbaars en witvissoorten (bestaand).
- Geen uitzet van exoten (bestaand/ nieuw).
- Uitzet glasaal toegestaan (mits gekeurde partijen).
- Herintroductie van verdwenen soorten alleen kleinschalig en middels van te voren opgezet en goedgekeurd plan.

Onttrekken en oogsten van vis

- Beroepsmatige onttrekking van (schub)vis moet plaatsvinden op basis van een visplan en volgens het model Vissen met verstand (nieuw).
- In samenspraak met visserij uitwerking (decentraal) aalbeheer en aanwijzing van gebieden waar dit van kracht wordt (nieuw).

Regelgeving en regulering visserij

- Op papier (Visplan) en binnen VBC's verscherpen van het 'toezicht' op het uitzetverbod is gewenst (bestaand/nieuw).
- Nieuwe regelgeving ten aanzien van aanleg en het (recreatief) medegebruik van natuurvriendelijk (KRW)oevers is gewenst (nieuw).

Monitoring en onderzoek

- Meewerking verlenen aan uitvoering van visstandbemonsteringen (bestaand).

⁹ In het algemeen kan in een troebel water meer efficiënt met aalfuiken worden gevist.

Tabel 3.5: Samenvattend overzicht vissendoelen en randvoorwaarden boezemwateren

	M6b	M7b	M20
Waterlichamen HHNK	VRNK- boezem	Schermerboezem- Noord Schermerboezem- Zuid	Geestmerambacht Alkmaardermeer
Ambitie niveau	Hoog	Basis	Basis
Viswatertype	Ruisvoorn- snoek/ snoek- blankvoorn	Blankvoorn- brasem	Snoek- blankvoorn
Aantal soorten	6-17	6-11	6-12
Aandeel brasem (+ karper) (%)	2-45	50-65	15-45
Baars +Blankvoorn alle euryotoop ¹⁰ (%)	25-45	Nvt	30-45
Aandeel plantminnend vis (%)	7-80	5-10	7-45
Minimaal aandeel zuur- stoftolerante vis (%)	1-20	Nvt	1-3
Plustype	2/ 3	2/ 3	2/ 3 ¹¹
RANDVOORWAARDEN VISSERIJ			
<u>Uitzetten van vis</u>	Geen uitzet vis en exoten, muv glasaal (bestaand)	Geen uitzet vis en exoten, muv glasaal (bestaand)	Geen uitzet vis en exoten, muv glasaal (bestaand)
<u>Onttrekken van vis</u>	Economische benutting schubvis via model vissen met verstand en afspraken uit visplannen	Economische benutting schubvis via model vissen met verstand en afspraken uit visplannen	Economische benutting schubvis via model vissen met verstand en afspraken uit visplannen
<u>Regelgeving</u> Vergunningen en regels (vistuigen, gesloten tijden, vergunnings- voorwaarden, enz)	Verscherpen toezicht uitzet- verbod (bestaand/ nieuw) Regelgeving visserijgebruik natuurvriendelijke oevers (nieuw)	Verscherpen toezicht uitzet- verbod (bestaand/nieuw) Regelgeving visserijgebruik natuurvriendelijke oe- vers(nieuw)	Verscherpen toezicht uitzet- verbod (bestaand/nieuw) Regelgeving visserijgebruik natuurvriendelijke oe- vers(nieuw)
Onderzoek en monito- ring	Meewerking verlenen vis- standbemonsteringen (bestaand)	Meewerking verlenen vis- standbemonsteringen (bestaand)	Meewerking verlenen vis- standbemonsteringen (bestaand)
Gewenst eindbeeld			

¹⁰ Eurytope vissoorten stellen weinig eisen aan hun leefgebied en kunnen dan ook in vrijwel alle watertype voorkomen. Eurytope soorten zijn algemene soorten.

¹¹ Plustype geldt slechts voor M20 Geestmerambacht.

4 Vissendoelen polderwateren

4.1 Vissendoelen

Voor de polderwateren binnen het beheergebied van HHNK zijn de volgende (zoete) KRW- waterlichamen M1a, M3, M10 en M14, te weten:

- M1a, Zoeten sloten (gebufferd);
- M3, Gebufferde (regionale) kanalen;
- M10, Laagveen vaarten en kanalen;
- M14, Ondiepe gebufferde plassen.

In tabel 4.1 zijn alle KRW- polderwateren binnen het beheergebied van HHNK opgesomd. Naast het ambitieniveau zijn tevens, op basis van Vismigratieplan Vice versa, per waterlichaam plustypen toegekend. Indien in de toekomst migratievoorzieningen worden gerealiseerd, dan kan alsnog een plustype van toepassing worden. In visserijplannen worden vervolgens de consequenties uitgewerkt.

Tabel 4.1: KRW- polderwateren binnen beheergebied HHNK

Waterlichaam	KRW- typering	Ambitieniveau	Plustype
Wieringen	M1a	Basis	Nvt
Schermer- Noord	M3	Basis	Nvt
Schermer- Zuid	M3	Basis	Nvt
Beemster	M3	Basis	Nvt
Purmer	M3	Basis	Nvt
Polder Heerhugowaard	M3	Basis	Nvt
Polder Geestmerambacht	M3	Basis	Nvt
Polder Schagerkogge	M3	Basis	Nvt
Polder Vier Noorder Koggen	M3	Basis	Nvt
Polder Vier Noorder Koggen 2	M3	Basis	Nvt
Polder Grootslag	M3	Basis	Nvt
Polder Drieban	M3	Basis	Nvt
Oosterpolder	M3	Basis	Nvt
Polder Westerkogge	M3	Basis	Nvt
Polder Ursem	M3	Basis	Nvt
Anna Paulowna, hoog	M3	Basis	Nvt
Uitgeester- en Heemskerkerbroekpolder	M3	Basis	Nvt
Castricumerpolder	M3	Basis	Nvt
Groot limmerpolder	M3	Basis	Nvt
Oosterzijpolder	M3	Basis	Nvt
Polders Egmondermeer	M3	Basis	Nvt
Sammerspolder	M3	Basis	Nvt
Polders Bergermeer	M3	Basis	Nvt
Verenigde polders	M3	Basis	Nvt
Eilandspolder	M10	Basis	2/3
Wormer- en Jisperveld	M10	Basis	2/3

Polder Zeevang	M10	Basis	2/3
Krommenier Woudpolder	M10	Basis	2/3
Polder Westzaan	M10	Basis	2/3
Waterland	M10	Basis	2/3
Polder Assendelft	M10	Basis	Nvt
Heerhugowaard stad van de zon	M14	Basis	Nvt
Polder Oosterdel	M14	Basis	2/3
't Twiske	M14	Basis	2/3
Westerduinen/ PWN	M14	Basis	Nvt
Duingebied Zuid NHN	M14	Basis	Nvt
Duingebied Noord NHN	M14	Basis	Nvt
Duingebied Texel	M14	Basis	Mvt

In de tabellen 4.2 t/m 4.6 zijn de Vissendoelen (OVb- viswatertype) per KRW- waterlichaam weergegeven. In de tabellen zijn alle Vissendoelen ten behoeve van het GEP rood omkaderd. Zoals in tabel 4.1 staat weergegeven gelden vooruitlopend op de gebiedsuitwerkingen van het waterlopenbeheerplan voor alle polderwateren vooralsnog een basis ambitieniveau, wat overeenkomt met het GEP.

Voor alle M10 en M14, met uitzondering van Heerhugowaard Stad van de Zon, Polder Assendelft en alle duinwateren, is het plustype 2 en 3 toegekend, dit betekent dat er wordt gestreefd naar migratieverbetering tussen zee, boezem en polder.

Voor de duinwateren van M14 geldt echter dat er geen vissendoel en plustype van toepassing is. In deze duinwateren vindt namelijk geen visserij plaats/ is geen visrecht verhuurd. Het vissendoel van M14 heeft dan ook alleen betrekking op Heerhugowaard Stad van de Zon, Polder Oosterdel en 't Twiske.

In tabel 4.5. en 4.6. is te zien dat de doelverlaging voor enkele M14 wateren voor het GEP niet heeft geleid tot een ander vissendoel (beide Ruisvoorn- snoek).

Tabel 4.2 Toekenning vissendoel aan de klassengrenzen aandeel brasem+karper voor het KRW-watertype M1a.

Maatlatklasse	Klassengrenzen aandeel brasem + karper M1a	Vissendoel
MEP	<10	Ruisvoorn-Snoek
GEP	10-25	Ruisvoorn-Snoek
Matig	25-50	Snoek-Blankvoorn / Blankvoorn-Brasem
Ontoereikend	50-75	Blankvoorn-Brasem
Slecht	75-100	Brasem-Snoekbaars

Tabel 4.3 Toekenning vissendoel aan de klassengrenzen aandeel brasem+karper voor het KRW-watertype M3.

maatlatklasse	Klassengrenzen aandeel brasem + karper M3	Vissendoel
MEP	<30	Ruisvoorn-Snoek
GEP	30-45	Snoek-Blankvoorn / Blankvoorn-brasem
Matig M3a	45-65	Blankvoorn-Brasem
Ontoereikend	65-85	Blankvoorn-Brasem / Brasem-Snoekbaars
Slecht	85-100	Brasem-Snoekbaars

Tabel 4.4 Toekenning vissendoel aan de klassengrenzen aandeel brasem+karper voor het KRW-watertype M10.

maatlatklasse	Klassengrenzen aandeel brasem + karper M10	Vissendoel
MEP	<10	Ruisvoorn-Snoek
GEP	10-25	Snoek-Blankvoorn*
Matig	25-50	Snoek-Blankvoorn / Blankvoorn-Brasem
Ontoereikend	50-75	Blankvoorn-Brasem
Slecht	75-100	Brasem-Snoekbaars

* Op basis van gebiedskennis acht het hoogheemraadschap het Snoek-blankvoorn type haalbaar in plaats van Ruisvoorn-snoek als doel (GEP) voor de M10-wateren (waterlichamen in veenweide, polders Zeevang en Assendelft).

Tabel 4.5 Toekenning vissendoel aan de klassengrenzen aandeel brasem voor het KRW-watertype M14.

maatlatklasse	Klassengrenzen aandeel brasem M14	Vissendoel
MEP	<0,5	Ruisvoorn-Snoek
GEP	0,5-8	Ruisvoorn-Snoek
Matig	8-25	Ruisvoorn-Snoek
Ontoereikend	25-50	Snoek-Blankvoorn / Blankvoorn-Brasem
Slecht	50-100	Blankvoorn-Brasem / Brasem-Snoekbaars

Tabel 4.6 Toekenning vissendoel aan de klassengrenzen aandeel brasem voor het KRW-watertype M14 met verlaagd doel.

maatlatklasse	Klassengrenzen aandeel brasem M14 met verlaagd doel	Vissendoel
MEP	<8	Ruisvoorn-Snoek
GEP	8-16	Ruisvoorn-Snoek
Matig	16-44	Snoek-Blankvoorn / Blankvoorn-Brasem
Ontoereikend	44-77	Blankvoorn-Brasem
Slecht	77-100	Brasem-Snoekbaars

4.2 Randvoorwaarden visserij

Voor de meeste polderwateren wordt verwacht dat het vissendoel sterk overeen zal komen met de door de visserij gewenste visstand. Uitzondering hierop vormen mogelijk de polders waar nu door de beroepsvisserij op aal wordt gevist en welke (vanuit visserijtechnisch oogpunt) een meer troebel water wensen. Naast de algemene uitgangspunten en randvoorwaarden visserij gelden ten aanzien van polderwateren dezelfde randvoorwaarden ten aanzien van de visserij als in boezemwateren.

Herintroductie en uitzetten van vis

- Geen uitzet van karper (bestaand).
- Geen uitzet van snoekbaars en witvissoorten (bestaand).
- Geen uitzet van exoten (bestaand/ nieuw).
- Uitzet glasaal toegestaan, (mits goedgekeurde partijen).
- Herintroductie van verdwenen soorten alleen kleinschalig en middels van te voren opgezet en goedgekeurd plan.

Onttrekken en oogsten van vis

- Beroepsmatige onttrekking van (schub)vis moet plaatsvinden op basis van een visplan en volgens het model Vissen met verstand (nieuw).
- In samenspraak met visserij uitwerking (decentraal) aalbeheer en aanwijzing van gebieden waar dit van kracht wordt (nieuw).

Regelgeving en regulering visserij

- Op papier (Visplan) en binnen VBC's verscherpen van het 'toezicht' op het uitzetverbod is gewenst (bestaand/nieuw).
- Nieuwe regelgeving ten aanzien van aanleggen en het (recreatief) medegebruik van natuurvriendelijk (KRW)oevers is gewenst (nieuw).

Monitoring en onderzoek

- Meewerking verlenen aan uitvoering van visstandbemonsteringen (bestaand).

Tabel 4.7: Samenvattend overzicht vissendoelen en randvoorwaarden polderwateren

	M1a en M14	M10	M3
Ambitie niveau	Basis	Basis	Basis
Viswatertype	Ruisvoorn- snoek	Snoek- blankvoorn	Snoek- blankvoorn/ Blankvoorn- brasem
Aantal soorten	6-17	6-12	4-12
Aandeel brasem (+ karper) (%)	2-25	15-45	15-65
Baars +Blankvoorn alle euryotoop ¹² (%)	25-35	30-45	Nvt
Aandeel plantminnend vis (%)	30-80	7-45	5-45
Minimaal aandeel zuur- stoftolerante vis (%)	6-20	1-3	Nvt
Plustype	2/ 3 ¹³	2/ 3	nvt
RANDVOORWAARDEN VISSERIJ			
<u>Uitzetten van vis</u>	Geen uitzet vis en exoten, muv glasaal (bestaand)	Geen uitzet vis en exoten, muv glasaal (bestaand)	Geen uitzet vis en exoten, muv glasaal (bestaand)
<u>Oogsten van vis</u>	Economische benutting schubvis via model vissen met verstand en afspraken uit visplannen	Economische benutting schubvis via model vissen met verstand en afspraken uit visplannen	Economische benutting schubvis via model vissen met verstand en afspraken uit visplannen
<u>Regelgeving</u> Vergunningen en regels (vistuigen, gesloten tijden, vergunnings- voorwaarden, enz)	Verscherpen toezicht uitzet- verbod (bestaand/ nieuw) Regelgeving visserijgebruik natuurvriendelijke oevers (nieuw)	Verscherpen toezicht uitzet- verbod (bestaand/nieuw) Regelgeving visserijgebruik natuurvriendelijke oe- vers(nieuw)	Verscherpen toezicht uitzet- verbod (bestaand/nieuw) Regelgeving visserijgebruik natuurvriendelijke oe- vers(nieuw)
Onderzoek en monito- ring	Meewerking verlenen vis- standbemonsteringen (bestaand)	Meewerking verlenen vis- standbemonsteringen (bestaand)	Meewerking verlenen vis- standbemonsteringen (bestaand)
Gewenst eindbeeld			Combinatie van Snoek- blankvoorn en Blankvoorn- brasem

¹² Eurytope vissoorten stellen weinig eisen aan hun leefgebied en kunnen dan ook in vrijwel alle watertype voorkomen. Eurytope soorten zijn algemene soorten.

¹³ Plustype geldt slechts voor M14 met uitzondering van alle duingebieden en Heerhugowaard stad van de zon.

5 Vissendoelen brakke wateren

5.1 Vissendoelen

Voor de brakke wateren binnen het beheergebied van HHNK zijn de volgende (zoete) KRW-waterlichamen M30 en M31, te weten:

- M30, Zwakke brakke wateren;
- M31, Kleine brakke tot zoute wateren.

In tabel 5.1 zijn alle KRW- brakke wateren binnen het beheergebied van HHNK met bijbehorend vissendoel opgesomd. Naast het ambitieniveau is tevens, op basis van Vismigratieplan Vice versa, per waterlichaam plustypen toegekend.

Tabel 5.1: KRW- brakke wateren binnen beheergebied HHNK

Waterlichaam	KRW- type- ring	Vissendoel	Ambitieniveau	Plustype*
Amstelmeerboezem	M30	Zwak brak, verbonden	Basis	1
Wijdewormer	M30	Zwak brak, niet verbonden	Basis	2+3
Amstelmeer	M30	Zwak brak, niet verbonden	Basis	1
Wieringermeer- West	M30	Zwak brak, niet verbonden	Basis	2
Polder Wieringerwaard	M30	Zwak brak, niet verbonden	Basis	3
Anna Paulowna, laag	M30	Zwak brak, niet verbonden	Basis	3
Polder Eijerland	M30	Zwak brak, verbonden	Basis	2
Waal en burg en het noorden	M30	Zwak brak, verbonden	Basis	2
Gemeenschappelijke polder	M30	Zwak brak, verbonden	Basis	Nvt
Wieringermeer- Oost	M31	Brak, niet verbonden	Basis	1
Hargerpolder	M31	Brak, niet verbonden	Basis	1

*Doelsoorten ten behoeve van de vismigratie zitten reeds verwerkt in de vissendoelen van de brakke wateren. Het plus-type geeft enkele een indicatie van de gewenste soorten.

Brak 1: brak wateren, niet verbonden met zee

Er zijn binnen de KRW twee waterlichamen met zoutconcentraties van >3 gram/l, te weten Waterdelen Wieringermeer Oost, en Waterdelen Hargerpolder. Beide hebben geen verbinding met zee. Om deze reden zijn de mariene soorten uit het vissendoel 'brak water, niet verbonden' geschrapt. Voor het overige gelden hier de KRW-doelen van M31.

Voor de brakke wateren van M31 is het plustype 2 toegekend, dit betekent dat er wordt gestreefd naar migratieverbetering tussen zee, boezem en polder.

Brak 2: zwak brak water, niet verbonden met zee

Hieronder vallen watergangen die niet in verbinding staan met zee, of van waaruit migratie niet of nauwelijks een rol speelt zie tabel 5.1 voor de wateren welke onder deze categorie vallen. Het gaat daarnaast om zwak brakke wateren met een zoutconcentratie van < 3 gram/ l. Daardoor vormen zij een migratieroute voor aal en driedoornige stekelbaars. Behalve driedoornige stekelbaars en aal, komen hier geen diadrome of mariene soorten voor. Doelstellingen betreffen dus alleen zoete soorten.

Voor de zwak brakke wateren van M30 is het plustype 1, 2 en 3 toegekend, dit betekent dat er wordt gestreefd naar migratieverbetering tussen zee, (brakke) boezem en polder. Voor Amstelmeerboezem en Amstelmeer wordt gestreefd naar betere migratie tussen zee en brakke boezem. Voor de overige wateren van M30 wordt gestreefd naar migratieverbeteringen tussen zee- boezem en polder.

Brak 3: zwak brak water, verbonden met zee

Hieronder vallen brakke watergangen die in verbinding staan met zee en belangrijke migratieroutes vormen voor aal en driedoornige stekelbaars. Kenmerkende soorten die aangegeven zijn in de streefbeeld voor Boezemwateren 'Behoud van Brak' (Klinge e.a. 2004; Rapportnr. 06.6754.) komen overeen met de soorten van de KRW- maatlatten. De streefbeeld voor de KRW zijn echter verder uitgewerkt. Daarom kan als definitief streefbeeld de KRW als leidend worden beschouwd. Hoewel het snel wisselende zoutgehalte een knelpunt vormt, valt het Balgzandkanaal hier ook onder. Voor het Balgzandkanaal en verschillende watergangen op Texel geldt dat er tijdens het project 'Vismigratie Vice versa' migratiedoelstellingen zijn voor migratie spiering en fint. Expliciete doelstellingen ten aanzien van aantallen of biomassa's van deze soorten zijn er echter niet. Daarom wordt alleen de aanwezigheid van deze soorten in deze watergangen ten doel gesteld.

Voor de zwak brakke wateren van M30 is het plustype 1, 2 en 3 toegekend, dit betekent dat er wordt gestreefd naar migratieverbetering tussen zee, (brakke) boezem en polder. Voor Amstelmeerboezem en Amstelmeer wordt gestreefd naar betere migratie tussen zee en brakke boezem. Voor de overige wateren van M30 wordt gestreefd naar migratieverbeteringen tussen zee-boezem en polder.

Texel

Speciale doelstellingen moeten wellicht worden geformuleerd voor waterlichamen op Texel. Omdat het een eiland is, horen bijvoorbeeld anadrome en katadrome soorten die in estuaria voorkomen, hier niet thuis. Daarnaast is het waarschijnlijk dat de soortensamenstelling sterk afwijkend is ten opzichte van die op het vaste land. Monitoringinformatie van watergangen op Texel is nodig om specifieke doelstellingen uit te kunnen werken.

Voor uitwerking voor watergangen op Texel wordt een plusdoelstelling gehanteerd, waarbij hogere biomassa aan het gilde CA (aal en stekelbaars, zie bijlage 7) worden gehanteerd. Daarnaast geldt ook voor Texel een doelstelling ten aanzien van migrerende spiering.

5.2 Randvoorwaarden visserij

De KRW- vissenmaatlatten voor de brakke wateren en de hiervan afgeleide vissendoelen hebben met name betrekking op de aan- of afwezigheid van (karakteristieke) brakwatersoorten of diadrome soorten. In tegenstelling tot boezem- en polderwateren speelt de waterkwaliteit een minder grote rol. Ook voor de visserij zijn veel van deze soorten niet of nauwelijks interessant. Uitzondering hierop vormt de aal die voor de beroepsvisserij van betekenis is. De regelgeving en randvoorwaarden hiervoor worden echter in het kader van het (regionaal) op te stellen aal-beheerplan uitgewerkt. HHNK volgt hierin het landelijke beleid en ontwikkeling en ziet geen reden om vanuit de KRW-doelen aanvullende randvoorwaarden te stellen. Voor brakke wateren gelden daarom dezelfde randvoorwaarden als voor polder- en boezemwateren.

Herintroductie en uitzetten van vis

- Geen uitzet van karper (bestaand).
- Geen uitzet van snoekbaars en witvissoorten (bestaand).
- Geen uitzet van exoten (bestaand/ nieuw).
- Uitzet glasaal toegestaan, (mits goedgekeurde partijen).
- Herintroductie van verdwenen soorten alleen kleinschalig en middels van te voren opgezet en goedgekeurd plan.

Onttrekken en oogsten van vis

- Beroepsmatige onttrekking van (schub)vis moet plaatsvinden volgens het model Vis-sen met verstand (nieuw).
- In samenspraak met visserij uitwerking (decentraal) aalbeheer en aanwijzing van ge-bieden waar dit van kracht wordt (nieuw).

Regelgeving en regulering visserij

- Op papier (Visplan) en binnen VBC's verscherpen van het 'toezicht' op het uitzetverbod is gewenst (bestaand/nieuw).
- Nieuwe regelgeving ten aanzien van aanleg en het (recreatief) medegebruik van na-tuurvriendelijk (KRW)oevers is gewenst (nieuw).

Monitoring en onderzoek

- Meewerking verlenen aan uitvoering van visstandbemonsteringen (bestaand).

In onderstaande tabel 5.2 staan de vissendoelen van de brakke wateren met bijbehorende kaders weergegeven. De tabel vergt enige uitleg, namelijk:

- aantal soorten: aantal kenmerkende soorten voor een bepaalde gilde (zie bijlage 7);
- relatieve biomassa: het aandeel van kenmerkende soorten voor een bepaalde gilde in percentage van het totaal aanwezige visbiomassa in kg/ha.

Tabel 5.2: Samenvattend overzicht vissendoelen en randvoorwaarden brakke wateren

	Zwak brak – verbonden (brakwatertype 1)	Zwak brak – niet verbonden (brakwatertype 1)	Brak –niet verbonden (brakwatertype 1)
Ambitie niveau	Basis	Basis	Basis
Aantal soorten			
CA	2-3	Nvt	2-3
ER	2-3	Nvt	2-3
MJ+ MS	2-3	Nvt	5
Z1+ Z2	3	3	2-3
Z3	3	3	-
Relatieve biomassa (kg/ ha)			
CA (%)	5	5	5
ER (%)	2,5	Nvt	5
MJ+ MS (%)	2,5	Nvt	7,5
Z1+ Z2 (%)	15	15	5
Z3 (%)	5	5	-
Plustype	1/ 2/ 3	1/ 2/ 3	2 ¹⁴
RANDVOORWAARDEN VISSERIJ			
<u>Uitzetten van vis</u>	Geen uitzet vis en exoten, muv glasaal (bestaand)	Geen uitzet vis en exoten, muv glasaal (bestaand)	Geen uitzet vis en exoten, muv glasaal (bestaand)
<u>Oogsten van vis</u>	Economische benutting schubvis via model vissen met verstand en afspraken uit visplannen	Economische benutting schubvis via model vissen met verstand en afspraken uit visplannen	Economische benutting schubvis via model vissen met verstand en afspraken uit visplannen
<u>Regelgeving</u> Vergunningen en regels (vistuigen, gesloten tijden, vergunnings- voorwaarden, enz)	Verscherpen toezicht uitzet- verbod (bestaand/nieuw) Regelgeving visserijgebruik natuurvriendelijke oevers (nieuw)	Verscherpen toezicht uitzet- verbod (bestaand/nieuw) Regelgeving visserijgebruik natuurvriendelijke oe- vers(nieuw)	Verscherpen toezicht uitzet- verbod (bestaand/nieuw) Regelgeving visserijgebruik natuurvriendelijke oe- vers(nieuw)
Onderzoek en monito- ring	Meewerking verlenen vis- standbemonsteringen (bestaand)	Meewerking verlenen vis- standbemonsteringen (bestaand)	Meewerking verlenen vis- standbemonsteringen (bestaand)

CA: diadrome (onderverdeel in Catadrome en Anadrome) soorten welke migreren tussen zee en rivier en gebruiken het estuarium als trekroute.

ER: estuarien residente soorten die de totale levenscyclus in het estuarium doorlopen.

MJ: marien juveniel, zeevissen waarvan de jonge exemplaren kunnen opgroeien in een estuarium.

MS: mariene seizoensgasten, volwassen zeevissen die in een vast seizoen een estuarium bezoeken om te paaien of te foerageren.

Z1 + Z2 : Zoetwater vissoorten met een gemiddelde chloridetolerantie tussen de 4 en 8 g/l.

Z3: Zoetwater vissoorten met een chloride gemiddelde tolerantie tot 2 g/l, voornamelijk plantminnende zoetwatersoor-
ten.

In Bijlage 7 zijn alle kenmerkende soorten van CA, ER, MJ, MS, Z1, Z2 en Z3 opgesomd. Aan de hand van deze soorten kan (tijdens monitoring) worden bepaald of vissendoel wel of niet word gehaald.

¹⁴ Plustype geldt alleen voor Brak, niet verbonden M31 met uitzondering van Hargerpolder.

6 Vissendoelen overige wateren

Naast de algemene watertypen (polderwateren, boezemwateren en brakke wateren) worden in dit rapport tevens een aantal specifieke of bijzondere watertypen onderscheiden. Deze specifieke watertypen kennen afwijkende functies, inrichting of gebruik. Aan deze wateren zijn op dezelfde manier als de polder- en boezemwateren vissendoel toegekend die is afgeleid van de KRW-doelen. Hoewel de KRW ook voor deze wateren van toepassing is, kunnen vanuit de overige functies echter afwijkende vissendoelen en randvoorwaarden visserij gelden. Voor deze wateren is daarom een nadere uitwerking en maatwerk gewenst.

De specifieke wateren –met uitzondering van stedelijk gebied en bergingsgebieden- zijn zoveel mogelijk opgenomen op de kaart vissendoelen achter in dit rapport.

6.1 Wateren met specifieke natuurfunctie

Binnen het beheergebied van HHNK bevinden zich diverse natuurgebieden met specifieke natuurdoelstellingen. Dit betreft wateren binnen Natura 2000- gebieden, wateren met ecologische verbindingzones en wateren binnen natuurgebieden.

Wateren binnen Natura 2000-gebieden

In tabel 6.1 is een overzicht opgenomen van de binnen het beheergebied van HHNK gelegen Natura 2000-gebieden en het hieraan toegekende (voorlopige) vissendoelen. Voor al deze Natura 2000-gebieden geldt dat deze (deels) ook zijn begrensd als KRW- waterlichaam. Door de provincie worden voor deze gebieden de komende jaren Natura 2000-beheerplannen opgesteld. Daarbij wordt vanuit de instandhoudingsdoelstellingen voor deze gebieden bekeken welke inrichtings- en beheermaatregelen gewenst en noodzakelijk zijn. Verwacht wordt dat ook het te voeren visstandbeheer en het visserijgebruik hiervan onderdeel gaan uitmaken. In het kader van het opstellen van deze Natura 2000- beheerplannen wordt tevens bekeken in hoeverre aanscherping van de in dit rapport geformuleerde vissendoelen en randvoorwaarden visserij noodzakelijk zijn. Verwacht wordt dat het dan met name zal gaan om niet waterkwaliteitsgerelateerde¹⁵ activiteiten om de rust in dergelijke gebieden te kunnen handhaven (bijvoorbeeld zoneeringsmaatregelen, gesloten tijden, verbod nacht- en wedstrijdvisserij, gebruik van oevers, enz). Hoewel dergelijke maatregelen vanuit de KRW minder relevant zijn, kunnen ze echter wel leiden tot aanvullende vergunningsbepalingen/randvoorwaarden verhuur visrechten.

Tabel 6.1: Natura 2000-gebieden binnen beheergebied van HHNK

Natura 2000-gebied	KRW- waterlichaam	Nummer
Duinen en Lage Land Texel	M14	NL 12-840
Duinen Den Helder- Callantsoog	M14	NL 12-820
Zwanewater & Pettermerduinen	M14	NL 12-830
Noordhollands duinreservaat	M14	NL 12-810
Eilandspolder	M10	NL 12-210
Polder Zeevang	M14	NL 12-230
Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder	M10	NL 12-220
Polder Westzaan	M10	NL 12-250
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en 't Twiske	M14	NL 12-202

¹⁵ Gezien het reeds 'hoge' vissendoel wat voor deze wateren geldt, wordt geen wijziging van het vissendoel verwacht.

Wateren met ecologische verbindingzones

Binnen het beheergebied van HHNK liggen een aantal wateren met een ecologische verbindingzone (evz). Deze verbindingzone bestaat veelal uit een brede plas-drasberm (natte evz), met daarlangs een drogere ruigtestrook (droge evz). In het veld zijn ze vaak herkenbaar als een brede rietkraag langs waterlopen. De provincie Noord-Holland is verantwoordelijk voor de realisatie van deze verbindingen. Hoewel dergelijke zones vanuit de KRW een positieve invloed kunnen hebben op de waterkwaliteit, moeten de randvoorwaarden visserij vooral worden afgestemd op de natuurfunctie van dergelijke oevers. Daarbij moet met name worden gekeken naar de beoogde soorten die van deze zones gebruik moeten maken. Ten behoeve van het ecologisch functioneren van dergelijke oevers kan het (i.v.m. verstoring) gewenst zijn delen uit te sluiten van visserij¹⁶. Omdat dergelijke oevers met name een corridorfunctie hebben, wordt niet verwacht dat vissendoelen moeten worden aangepast. Uitzondering hierop vormen vaak kleinere poelen die in dergelijke zones als stapsteen zijn opgenomen. Het gaat hierbij echter vaak om geïsoleerde poelen die een eigen waterkwaliteit kennen en niet interessant zijn voor de visserij.

Wateren binnen natuurgebieden

Voor natuurgebieden geldt in feite hetzelfde als boven beschreven. De bevoegdheid hiervan ligt bij de natuurbeheerders, die vaak ook de vergunningen voor deze gebieden regelen. De meest kwetsbare natuurgebieden zijn reeds afgesloten voor visserij.

6.2 Stedelijk water

Binnen Noord-Holland zijn een groot aantal wateren aanwezig die gelegen zijn binnen het stedelijk gebied (steden en dorpen). Naast de wateraan- en afvoer kennen deze wateren vaak meerdere functies ten behoeve van beleving en gebruik (sierwater, speelwater, natuurwater, enz) die ook (extra) eisen kunnen stellen aan de waterkwaliteit. Veel van deze wateren worden intensief beheerd (uitzet karper) en gebruikt door de sportvisserij.

Voor veel stedelijk water zijn de afgelopen jaren in samenspraak met HHNK stedelijke of gemeentelijke waterplannen opgesteld met daarin streefbeelden ten aanzien van inrichting, beheer en waterkwaliteit. Deze kunnen strenger zijn dan KRW-normen. De aanwezigheid van hoge visbestanden kan in sommige gevallen beperkend zijn voor het behalen van de streefbeelden op het gebied van waterkwaliteit/ vis. In deze gevallen kan het eenmalig uitdunnen van de (wit)visstand als aanvullende maatregel worden overwogen. Dit vereist echter maatwerk en maakt geen onderdeel uit van het KRW- maatregelenpakket. In VBC verband zou een begin kunnen worden gemaakt de visstand in stedelijk gebied te onderzoeken en de invloed op de haalbaarheid van de visdoelen in te schatten.

De vergunningverlening en verhuur van visrechten verloopt dikwijls via de gemeenten. In het kader van de overdracht stedelijk water zullen echter veel hoofdwatergangen in beheer en onderhoud worden overgedragen aan HHNK. De overdracht van water heeft echter geen invloed op de verhuur van visrechten.

6.3 Waterparels

De provincie Noord-Holland heeft in haar waterplan (2006-2010) de wateren met de meest bijzondere aquatische natuurwaarden in beeld gebracht. Deze wateren staan ook wel bekend als 'waterparels'. In overleg met belanghebbenden is uitgewerkt hoe deze wateren kunnen worden beschermd en of er eventueel herstelmaatregelen kunnen worden genomen. Het hoogheemraadschap levert hier maatwerk door het waterbeheer zodanig uit te voeren dat natuurwaarden worden behouden en zo mogelijk versterkt.

Voor de waterparels hanteert HHNK een hoog ambitieniveau en kunnen om deze reden specifieke randvoorwaarden gelden. Dit wordt verder uitgewerkt in gebiedsplannen.

¹⁶ Door de aanwezigheid van een brede rietkraag zijn deze wateren voor de (sport)visserij vanaf de oever reeds minder interessant, waardoor reeds sprake is van een natuurlijke zonerings.

6.4 Bergingsgebieden

Binnen het beheergebied van HHNK zijn de afgelopen jaren diverse waterbergingsgebieden ingericht. Deze gebieden zijn bedoeld om in geval van extreem veel neerslag en hoog water tijdelijk water te kunnen opvangen. Waar mogelijk is de inrichting gecombineerd met de inrichting als natuurgebied. Dergelijke gebieden lenen zich in principe goed om te worden ingericht als paai- en opgroeigebied voor vis. De komende jaren wil HHNK de mogelijkheden hiertoe onderzoeken, waarbij tevens afwijkende vissendoelen en randvoorwaarden visserij kunnen gaan gelden.

6.5 Zwemwateren

Binnen het beheergebied van HHNK zijn 24 (officiële) zwemwaterlocaties aanwezig (zie kaart vissendoelen). Op deze locaties dient de waterkwaliteit te voldoen aan specifieke parameters. De nieuwe Europese Zwemwaterrichtlijn (24 maart 2006) geeft een kader voor beoordeling en beheer van officiële zwemwaterlocaties. Voor deze locaties zijn of worden zwemwaterprofielen opgesteld waarin ook wordt ingegaan op aanwezige knelpunten en mogelijke maatregelen om deze op te lossen.

7 Discussie

7.1 Gebruikte methodiek

Gebruik van OVB-viswatertypering

In navolging van de Vissenstreefbeelden zoals opgenomen in de Visserijnota is in dit rapport ten behoeve van de vissendoelen voor boezem- en polderwateren gebruik gemaakt van de OVB-viswatertypen (muv de brakke wateren). Deze vertaalslag is vooral gemaakt vanuit praktische overwegingen en vanuit de veronderstelling dat ook in de Visplannen met deze typering zal worden gewerkt voor wat betreft het weergegeven van de gewenste visstand (streefbeeld). Het werken met dezelfde streefbeelden vergemakkelijkt de onderlinge vergelijking en communicatie.

Vanuit de KRW kleven er echter ook bezwaren aan het gebruik van de OVB-viswatertypering. Zo komen de gebruikte (biologische) kwaliteitselementen niet goed met elkaar overeen en is ook de 'vertaalslag' vanaf de vissenmaatlaten lastig (niet 1 op 1) te maken. Bijkomend probleem is dat OVB-viswatertypering en hierin opgenomen kwaliteitscriteria (biomassa's en soortensamenstellingen) vooral van toepassing lijken te zijn op de wat kleinere afgesloten viswateren (en minder op grotere open boezem- en poldersystemen). De vissendoelen moeten daarom met de nodige voorzichtigheid worden gehanteerd. Binnen grotere watersystemen als meren en plassen kunnen bovendien vaak meerdere viswatertypen naast elkaar voorkomen (oeverzone versus open waterzone). Om het echter niet te complex en nodeloos ingewikkeld te maken, is voor deze werkwijze gekozen. Daarbij zijn voor wat betreft de 'doorvertaling' waar mogelijk ruime marges aangehouden wat ruimte laat voor maatwerk. Bij de evaluatie zal moeten worden bekeken in hoeverre wijzigingen, aanvullingen of aanscherping van de vissendoelen gewenst zijn.

Vertaalslag maatlaten naar viswatertypen

De toegepaste (berekenings)methode voor het vertalen van de vissenmaatlat naar de OVB-viswatertypen via de KRW- maatlat voor de indicator brasem (+ karper) is enigszins discutabel. De vertaalslag is gemaakt door aan te nemen dat brasem en karper vergelijkbaar zijn. Wat betreft hun foerageergedrag komt dit grotendeels overeen. In een aantal opzichten zijn deze vissoorten echter niet vergelijkbaar. Deze verschillen, zoals verschillende groeisnelheid en predatiedruk, kunnen zich uiten in de biomassa van deze vissoorten en dus ook in het aandeel van de vissoort in de totale visbiomassa.

Daarnaast is de aanname dat de maximale hoeveelheid karper gelijkstaat aan de maximale hoeveelheid benthivore vis wellicht niet helemaal gegrond. Dit blijkt enigszins uit de gemiddelde waarden voor het maximaal aandeel karper, zoals in bijlage 4 is weergegeven. De viswatertypen vertonen in de richting van Ruisvoorn-snoek naar Brasem-snoekbaars (dus toename in trofiegraad) weliswaar een toename van het aandeel karper maar deze toename is, vooral kijkend naar de eerste drie typen, niet sterk. Bij de meeste KRW-typen neemt het aandeel van brasem (en karper) sterker en rechtlijniger toe met een toenemende trofie, ofwel in de richting van MEP naar Slecht. Het verschil in trend zou kunnen komen doordat brasem niet in de afgeleide ranges voor de OVB-viswatertypen is betrokken.

De klassen op de maatlat van de indicator aandeel brasem (+karper) zijn niet eenduidig te koppelen aan de ranges van het maximaal aandeel karper die afgeleid zijn voor de vier viswatertypen. De typen Snoek-blankvoorn en Blankvoorn-brasem lijken op basis van de afgeleide range voor het aandeel karper sterk op elkaar. Dit komt doordat de grenswaarden die de OVB heeft gevonden voor de draagkracht en maximale bezetting voor beide typen, in ongeveer vergelijkbare verhouding staan. Daardoor ontstaan smalle en vergelijkbare ranges voor het aandeel van karper in de totale biomassa.

De overlap ontstaat doordat bij Ruisvoorn-snoek bij een lage draagkracht, namelijk 100 kilogram per hectare alsnog 40, waarvan in de berekening is uitgegaan, of zelfs 50 kilogram karper per hectare aanwezig is. Dit resulteert in een aandeel karper dat ook bij de typen Snoek-blankvoorn en Blankvoorn-brasem te verwachten is. Voor het koppelen van de KRW-maatlatklassen aan de OVB-viswatertypen is nog een alternatieve methode voor handen, namelijk door middel van het begroeid oppervlak aan waterplanten. Deze methode geeft andere resultaten en kent eveneens zijn beperkingen. Deze methode is in Bijlage 4 verder uitgewerkt voor het GEP.

7.2 Vissendoelen niet-waterlichamen

De in dit rapport opgenomen vissendoelen hebben primair betrekking op de KRW-waterlichamen waarvoor in de factsheets concrete KRW-doelen (incl. vissenmaatlaten) en –maatregelen zijn vastgesteld. Hoewel de KRW ook van toepassing is op de niet- KRW- lichamen zijn hiervoor vooralsnog geen vissenmaatlaten (wel chemische doelen) opgesteld. Omdat echter alle wateren wel met elkaar in verbinding staan en elkaar via het uit te voeren visstandbeheer kunnen beïnvloeden, is er vanuit voorzorgsprincipe voor gekozen om vergelijkbare vissendoelen toe te kennen aan naastliggende/afwaterende niet-lichamen. Dit betekent dat vanuit het visserijbeheer eenzelfde beschermingsregiem/randvoorwaarden visserij van toepassing is op deze aanliggende wateren. Het gaat hierbij echter vooral om de uitzet van karper die ook middels het algemene spoor voldoende bescherming biedt. Bij de verdere uitwerking/toetsing van de op te stellen visplannen zal worden bekeken in hoeverre deze werkwijze extra beperkingen met zich mee brengt ten aanzien van de visserij(beheer). Tevens zal bij de verdere uitwerking van het Waterlopenbeheerplan worden bekeken in hoeverre de hier aan toe te kennen ambitieniveaus overeen komen met het vissendoel en de ontwikkelingsmogelijkheden ter plaatse. Op basis hiervan kan worden besloten tot het bijstellen van het vissendoel zoals in dit rapport (kaartbeeld) opgenomen.

7.3 Beïnvloeding KRW-doelen door visserij(beheer)

De visstand op een water wordt met name bepaald door waterkwaliteit, inrichting (incl. vismigratie), gebruik en beheer van het watersysteem. De visserij heeft in het algemeen een vrij geringe invloed op de realisatie van KRW-doelen. Dit geldt met name voor de wat grotere watersystemen als boezemkanalen die een geringe visserijdruk kennen en vanuit de KRW reeds minder hoge vissendoelen gelden. Er is momenteel weinig kennis over de visstand. KRW monitoring geeft de komende jaren een beter beeld van de visstand, waardoor ook knelpunten meer inzichtelijk worden. In theorie is een beïnvloeding via bijvoorbeeld uitzet en onttrekking van vis wel mogelijk. Echter, in de praktijk blijkt dat deze activiteiten zich niet of slechts in geringe mate voordoen, reeds aan (strenge) regelgeving zijn gebonden of zich slechts voorzoen op kleinere (afgesloten) wateren. Een verdere aanscherping op het gebied van de regelgeving en randvoorwaarden ten aanzien van de visserij lijkt in deze gevallen vanuit de KRW en de huidige beheerpraktijk en -regelgeving daarom ook niet noodzakelijk. Uitzondering hierop vormen:

- de aal, maar deze valt buiten de KRW-maatlaten en hiervoor zal een apart aalbeheerplan worden uitgewerkt;
- de boezemmeren en -plassen ('kwetsbare wateren'), waar vanuit de KRW relatief hoge (en moeilijk haalbare) doelen gelden, terwijl de visserij hier juist een andere/tegenstrijdige visstand voor ogen heeft (bijvoorbeeld snoekbaars en karper);
- kleinere afgesloten wateren met een hoge waterkwaliteitsdoelstelling en hoge bevissingsdruk (bijvoorbeeld stadwateren);
- de uitzet van karper, echter hier geldt reeds een uitzetverbod op.

Bestaande regels bieden in het algemeen een adequate bescherming. De nadruk zal daarom liggen op handhaving bestaande regels in plaats van het opstellen van nieuwe regels. Daarnaast geldt dat de beïnvloeding niet zozeer vanuit visserijbeheer plaatsvindt, maar het ontbreken van het beheer. In het algemeen gaat het erom dat we meer grip krijgen op het uitzetten en onttrekken van vis. Dit moet op basis van afspraken in het visplan en vertrouwen.

ABB en beheervisserijen

Onder bepaalde voorwaarden en omstandigheden kan het uitdunnen/oogsten van de visstand (met name brasem en karper) een positief effect hebben op het kunnen behalen van de KRW-doelen. Bij Actief Biologisch Beheer (ABB) gaat het daarbij om een eenmalige, rigoureuze (ca. 90%) wegvangen van de witvis, bedoeld om de visstand in de juiste richting te 'duwen'. De resultaten van deze methode zijn echter sterk wisselend en discutabel. Om deze reden heeft HHNK deze maatregel vooraleerst niet als KRW-maatregel benoemd. Vanwege het negatieve effect op de visserijmogelijkheden en de (terugkerende) noodzaak om de visstand jaarlijks uit te dunnen (niet duurzaam) staat deze maatregel ook landelijk sterk onder druk. Het Rijk roept dan ook waterbeheerders op deze maatregelen terughoudend en alleen en uiterste gevallen toe te passen.

Een meer milde vorm van ABB betreft de zgn. beheervisserijen. Deze maatregel is veelal gericht op het verbeteren van de visstand ten behoeve van de sport- en beroepsvisserij. Het gaat hier om het jaarlijks uitdunnen van de witvisstand met als doel meer ruimte te creëren voor de overgebleven vissen die op deze manier een betere groei en conditie kunnen bewerkstelligen. De uitdunningen zijn echter vaak niet rigoureuze genoeg om ook een verschuiving in de visstand (soortensamenstelling) c.q. een betere waterkwaliteit te kunnen bewerkstelligen. Omdat conditie en groei niet als kwaliteitselementen zijn meegenomen in de vissenmaatlaten en ook niet in de vissendoelen, is er in dit rapport vanuit gegaan dat een dergelijke maatregel verder geen invloed heeft op het kunnen behalen van KRW-doelen.

Uitzet van vis

Ten aanzien van de uitzet van vis hanteert HHNK het voorzorgprincipe. Dit betekent dat in principe nergens vis mag worden uitgezet. Gebleken is namelijk dat bijvoorbeeld de karper zich in enkele wateren binnen Noord-Holland goed weet voort te planten en te verspreiden over de diverse wateren. Hoewel de aanwezigheid van karper tot bepaalde dichtheden geen noemenswaardige invloed hoeft te hebben op de waterkwaliteit (en daarmee de KRW-doelen), is de stand echter moeilijk te controleren en in de hand te houden.

Dit sluit echter niet uit dat onder bepaalde voorwaarden toch vis uitzet mogelijk is, bijvoorbeeld in afgesloten wateren. In de met elkaar in verbinding staande boezemwateren is dit echter niet gewenst. In de overige gevallen zal per situatie worden bekeken in hoeverre de uitzet van vis toelaatbaar is.

7.4 Visplannen en gebruik vissendoelen als toetsingskader

De in dit rapport opgestelde vissendoelen zijn opgesteld met als doel de door de visserij in 2010 op te stellen visplannen te kunnen toetsen. Deze toetsing kan achteraf plaatsvinden, echter is ook vooraf een meer sturende rol mogelijk waarbij vooraf door HHNK de kaders/vissendoelen worden ingebracht. Een en ander is mede afhankelijk van de beoogde rol en positie die HHNK de komende jaren binnen VBC's wil en kan gaan innemen. Vanuit de KRW gezien verdient het in ieder geval aanbeveling om vroegtijdig te communiceren over de te behalen vissendoelen en de maatregelen op elkaar af te stemmen. Dit voorkomt frustratie over en weer. Daarnaast kunnen krachten, kennis en financiën worden gebundeld en meer efficiënt worden ingezet ten behoeve van een gezonde en duurzame visstand.

8 Conclusies en aanbevelingen

8.1 Conclusies

De belangrijkste conclusies die naar aanleiding van het onderzoek kunnen worden getrokken zijn:

- de uitgevoerde studie heeft concrete vissendoelen opgeleverd die zijn afgeleid van de KRW-doelen en welke binnen HHNK kunnen worden gebruikt als toetsingskader voor de in 2010 op te stellen visplannen;
- de vissendoelen voor boezemwateren komen sterk overeen met de eerder opgestelde vissenstreefbeelden voor boezemwateren. Slechts in enkele gevallen wordt vanuit de KRW een hoger vissendoel nagestreefd;
- de huidige visserijpraktijk ('wise use') heeft waarschijnlijk een geringe invloed op de realisatie van KRW-doelen. De visstand op een water wordt veel meer bepaald door andere factoren als waterkwaliteit, inrichting (incl. vismigratie), gebruik en (ontbreken van) beheer van een water. Lokaal en bij wateren met verdergaande kwaliteitsdoelen is een grotere invloed mogelijk.
- de huidige regelgeving en randvoorwaarden (zowel landelijk als regionaal) biedt in de meeste gevallen reeds een voldoende beschermingsniveau ten aanzien van de KRW-doelen. Een verdere aanscherping op het gebied van de regelgeving en randvoorwaarden visserij en/of een verdere uitwerking naar vissendoelen of viswater lijkt in veel gevallen vanuit de KRW en de huidige beheerpraktijk en -regelgeving niet noodzakelijk. Uitzondering hierop vormen:
 - * de aal, maar deze valt buiten de KRW-maatlatten en hiervoor zal een apart aalbeheerplan worden uitgewerkt;
 - * de boezemmeren en -plassen ('kwetsbare wateren'), waar vanuit de KRW relatief hoge (en moeilijk haalbare) doelen gelden, terwijl de visserij hier juist een andere/tegenstrijdige visstand voor ogen heeft (bijvoorbeeld snoekbaars en karper);
 - * de kleinere (min of meer) afgesloten wateren met een hogere waterkwaliteitsdoelstelling en hoge visserijdruk op met name karper (bijvoorbeeld stadswateren);
 - * de uitzet van vis met in het bijzonder karper, echter hier geldt reeds een uitzetverbod op.
- de nadruk zal worden gelegd op betere controle en handhaving op bestaande regelgeving (bijvoorbeeld uitzetverbod en niet vissen rond vispassages) in plaats van het stellen van nieuwe randvoorwaarden ten aanzien van de visserij. Afspraken maken en voorlichten werkt m.i. beter en handhaving is moeilijk te organiseren;
- de visstandgegevens zijn vaak nog ontoereikend om te kunnen beoordelen of het door de visserij beoogde beheer niet strijdig is of bijdraagt aan de totstandkoming van het vissendoel en spelen vaak meerdere belangen dan alleen de KRW.

8.2 Aanbevelingen

Gezien de nog aanwezige (ook op landelijk niveau) leemtes in kennis, onzekerheden en discussies, moeten deze vissendoelen en de hiervan afgeleide randvoorwaarden visserij nog met de nodige voorzichtigheid worden gehanteerd. De komende jaren moet daarom vooral worden gebruikt om ervaring op te doen met de vissendoelen. Daarbij verdient het de aanbeveling de landelijke ontwikkelingen op het gebied van KRW en visserij nauwlettend te blijven volgen.

1 Uitwerking vissendoelen specifieke watertypen

De specifieke watertypen (natuurfunctie/Natura 2000, stedelijk water, zwemwaterlocaties, enz.) hebben in dit rapport hetzelfde vissendoel meegekregen als het desbetreffende algemene watertypen. Bij de uitwerking van visstandbeheerplannen moet worden gekeken of dit volstaat, eventueel worden doelen en randvoorwaarden aangepast.

2 Nadere uitwerking vissendoelen niet-waterlichamen

Aanbevolen wordt de vissendoelen voor de niet-waterlichamen in het kader van het Waterlopenbeheerplan verder uit te werken. Daarbij moet worden bekeken in hoeverre het vissendoel overeenkomt met het in het Waterlopenbeheerplan toe te kennen ambitieniveau en bijbehorende (maai- en bagger)beheer. Aanbevolen wordt ook de eerder opgestelde regioplannen visserij hierin te betrekken.

4 Inrichting en beheer plustypen

Aansluitend op het Vismigratieplan vise verca zijn in dit plan een aantal plustypen als (extra) vissendoel opgenomen. Voor deze gebieden is reeds voorzien in de aanleg van vispassages zodat deze ook daadwerkelijk als paai- en opgroeigebied worden ontsloten. Om hier het maximale rendement uit te halen wordt tevens aanbevolen om in het kader van de visplannen en het Waterlopenbeheerplan te bekijken in hoeverre deze gebieden verder kunnen worden ingericht en beheerd ten behoeve van vis.

5 Inhoud en reikwijdte visplannen

Door het Rijk zijn geen vaste kaders (inhoudsopgave) voor de visplannen. De invulling hiervan wordt feitelijk aan VBC's overgelaten. Om een vlotte en eenduidige toetsing door HHNK mogelijk te maken verdient het de aanbeveling om op regionaal niveau met de visserijsector afspraken te maken over de inhoud en reikwijdte van op te stellen Visplannen. Vanuit efficiencyoverweging verdient het daarbij tevens aanbeveling te bekijken in hoeverre de eerder opgestelde regionale visserijplannen Noord-Holland hiervan als basis kunnen dienen.

6 Controle en handhaving

Uit dit onderzoek is gebleken dat aanscherping van de randvoorwaarden visserij ten behoeve van de KRW in veel gevallen niet nodig is. Nadruk ligt op bestaande regelgeving, omdat deze voor de meeste wateren een voldoende beschermingsniveau biedt. Het versterken van controle en handhaving op bijvoorbeeld verbod op vissen rond vispassages en de uitzet van vis heeft in dit opzicht waarschijnlijk meer zin dan het bedenken van nieuwe regels en randvoorwaarden. Aanbevolen wordt daarom om in samenspraak met de visserijsector en de provincie de mogelijkheden hiervoor te onderzoeken.

7 Communicatie en voorlichting

Hoewel beperkt en niet nieuw bestaat de mogelijkheid dat sommige in dit rapport opgenomen vissendoelen en randvoorwaarden visserij onbegrip en weerstand oproepen bij de visserijsector (bijvoorbeeld uitzetverbod). Daarnaast kan juist bij sommige partijen ook teleurstelling aanwezig zijn, omdat dit rapport (vanuit de KRW) niet meer sturing geeft aan zaken als economische benutting schubvis en vissen in Natura 2000-gebieden. Om te voorkomen dat hierdoor frustratie optreedt bij partijen wordt aanbevolen (binnen VBC-verband) vroegtijdig hierover te communiceren en uit leggen waarom sommige maatregelen nodig (of juist niet nodig) zijn. Ten aanzien van sommige randvoorwaarden (bijvoorbeeld vissen in natuurvriendelijke oevers) kan een goede voorlichting veel begrip en (meer) effect sorteren.

Literatuuroverzicht

Grontmij | AquaSense, 2006. Aanzet tot MEP-GEP vis voor brakke wateren van Waterschap Zeeuwse Eilanden. Maatlatten op maat voor 5 Zeeuwse binnendijkse wateren. In opdracht van: Waterschap Zeeuwse Eilanden. Rapportnummer: 202517.

Hofman, C.C., H. Roodzand en M. Schreijer, 2005. Nota Visbeleid: Basis voor integraal waterbeheer onder de Kaderrichtlijn Water. Registratienummer 04.30598.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, 2009. Akte van huur en verhuur van visrecht.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, 2009. Waterbeheersplan 2010-2015, 'Van veilige dijken tot schoon water'. 128 blz.

Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, 2009. Factsheet KRW per oppervlaktewaterlichaam; 04-11-2009.

Kleiman, M.C. en G. van Ee, 2009. Haalbaarheid GEP-norm voor HHNK: voor kunstmatige wateren. Registratienummer 08.26823, versie 13.

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Augustus 1999. Beleidsbesluit Binnenvisserij.

Molen, D.T. van der, R. Pot, 2007. Referenties en maatlatten voor natuurlijke watertypen voor de Kaderrichtlijn Water. STOWA-rapportnummer 2007-32, RWS-WD-rapportnummer 2007.018, ISBN 978.90.5773.383.3

POS, 2009. Federatie Lijst van Viswateren 2009. En Aanvulling 2009, bij de landelijke lijst van Viswateren 2007-2008-2009.

Spiegel, A. van der, 1992. De visstand in stilstaande wateren. In: Cursus Visstandbeheer en Integraal Waterbeheer. Quak, J. en A. van der Spiegel [red], 1992. Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij, Nieuwegein, 402 blz.

Sportvisserij Nederland, 2010. URL www.sportvisserijnederland.nl; vissen en viswater.

STOWA, 2007. Omschrijving MEP en conceptmaatlatten voor sloten en kanalen voor de Kaderrichtlijn Water. Referentienummer 9S3656/R00002/901530/AH/DenB.

Visadvies, 2009. Vismigratievisie Visa verca. Strategisch plan voor het oplossen van vismigratieknelpunten in het beheersgebied van Hollands Noorderkwartier.

Unie van waterschappen, 2006. Adviesnota beleid waterbeheer–visstandbeheer. Unie van Waterschappen, Nederlandse Vereniging van Sportvisserijfederaties, Combinatie van Beroepsvisserij, Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij en OVB/NVVS (wordt Sportvisserij Nederland).

Bijlage 1

Algemene randvoorwaarden visserij(beheer)

Verankering VBC's en Visplannen

Sinds het Beleidsbesluit Binnenvisserij uit september 1999 nemen de VBC's een centrale plek in het visserijbeleid voor de binnenwateren in. De VBC's fungeren als platform waarin visrecht-hebbenden (beroeps- en sportvissers) samen met andere betrokken partijen als waterbeheerders en terreinbeheerders afspraken maken over een duurzaam visstandbeheer en een hierbij passende duurzame visserij.

Hoewel op dit moment bijna overal VBC's zijn ingesteld, wordt nog lang niet overal ook voldoende voortgang geboekt bij het vaststellen van gezamenlijke visplannen en de uitoefening van de visserij conform de afspraken in deze visplannen. Een nadere inbedding van de positie van VBC's en visplannen is daarom wenselijk en noodzakelijk. Vanwege de noodzaak om tot een kwaliteitsimpuls in het functioneren van de VBC's te komen, maar ook vanwege de wens om uiteindelijk te kunnen komen tot een vorm van decentraal aalbeheer, waarbij per VBC afspraken gemaakt kunnen worden over de wijze waarop aan de doelstellingen uit de EU-Aalverordening kan worden voldaan.

Op dit moment kent het VBC-stelsel nog een te grote mate van vrijblijvendheid. Voor de staatswateren is een verplichting tot deelname aan de VBC opgenomen als voorwaarde in de huurovereenkomsten, echter zonder dat nadere voorwaarden zijn verbonden aan wat deze VBC's dienen te bereiken en de wijze waarop dit dient te gebeuren. Voor alle overige binnenwateren geldt de verplichting tot VBC-deelname niet en is het stelsel derhalve volledig gebaseerd op vrijwillige medewerking.

In de afgelopen periode heb ik samen met de sectororganisaties voor sport- en beroepsvisserij en met de waterbeheerders gezocht naar een aanpak en organisatie-model om te zorgen dat VBC's en visplannen de noodzakelijke steviger verankering krijgen. Ik wil dit doen in twee stappen.

Uiterlijk per eind dit jaar zal ik overgaan tot een aanscherping van de VBCvoorwaarden zoals opgenomen in de huurovereenkomsten voor de staatswateren. Hieronder valt het merendeel van de grotere Nederlandse binnenwateren en een substantieel deel van de beroepsbinnenvisserij concentreert zich juist op deze wateren. Over de inhoud van deze aanscherping heb ik u reeds eerder per brief van 15 september 2008 (Kamerstukken II, 2007/08, 29664, nr. 17) uitvoerig geïnformeerd.

In het kort komt het er op neer dat naast de verplichting tot VBC-deelname ook de verplichting tot het opstellen van een visplan en het vissen volgens dit visplan wordt opgenomen in de huurovereenkomsten. In het visplan dienen duurzame visserijafspraken gemaakt te worden die aansluiten op de doelstellingen van de [Europese Kaderrichtlijn Water \(KRW\)](#) zoals die in het betreffende water van toepassing zijn. Het opstellen en naleven van een visplan is een gedeelde verantwoordelijkheid van de gezamenlijke deelnemers aan de VBC. De waterbeheerders hebben ook zitting in deze VBC's en geven vanuit deze rol een zwaarwegend advies over de verenigbaarheid van de visplannen met de KRW doelen en maatregelen.

Met deze aanscherping wordt het visplan een belangrijk bepalend kader waarin wordt vastgelegd aan welke voorwaarden de binnenvisserij in een bepaald gebied moet voldoen en op welke wijze deze moet worden uitgeoefend. De visserijafspraken worden hierbij vastgelegd in het visplan; het platform waarin dit visplan wordt opgesteld wordt gevormd door de VBC's. Ik kan deze aanscherping voor de staatswateren snel realiseren omdat immers voor de staatswateren al een expliciete VBC-verplichting in de huurovereenkomsten staat, waar ik nu de nieuwe voorwaarden aan toevoeg. Concreet betekent dit voor de vissers op de staatswateren dat zij met ingang van 1 januari aanstaande verplicht zijn om te werken aan de opstelling van een gezamenlijk visplan. De verplichting om te vissen volgens de afspraken uit dit visplan zal gaan gelden met ingang van 1 januari 2011.

Ook voor de IJsselmeervisserij heb ik de mogelijkheid om versneld toe te werken naar verplichte opstelling van een, gezamenlijk door beroeps- en sportvisserij opgesteld en met de waterbeheerder afgestemd, visplan. Ik zal dit eveneens met ingang van 1 januari 2011 als voorwaarde verbinden aan de goedkeuring van het visplan voor de IJsselmeervisserij.

Om tot een vergelijkbare aanpak in de overige binnenwateren te komen zal ik in de visserijregelgeving de verplichting tot het opstellen van een met de waterbeheerder afgestemd visplan en het vissen volgens dit visplan in de regelgeving opnemen. Dit visplan wordt door de gezamenlijke visrechthebbenden in de VBC opgesteld en bevat de onderlinge afspraken voor een duurzame visserij in het VBC-gebied. Ik zal hiertoe een aanpassing van de regelgeving voorbereiden.

Bijlage 2

Overzicht biologische kwaliteitselementen

Watertype	Status (1)	fyto plankton Max. chl-a ug/l	macrofyten		Macro fauna			Vissen	Biomassa Z3 zoet	Biomassa Z1-MBRAK +Z2	Biomassa MJ + MS	Biomassa ER	Biomassa CA	Soorten Z3	Soorten Z1-MBRAK +Z2-LBRAK	Soorten MJ + MS	Soorten ER	Soorten CA	Zuurstof tolerante	BA BV van alle euryopen	soorten	Soorten plantminnend	Plantminnend	Brasem	Karper														
			Max. chl-a ug/l	Min % wl of areaal	% n	EKR	Aandeel %																																
M1a: zoete sloten, gebufferd	K	Nvt	30-90	5-20/20-25	<15		25	0,6														6	25	50	6														
M1b: niet zoete sloten, gebufferd	K	Nvt	30-90	5-20/20-25	<15		25	0,6														6	25	50	6														
M3: gebufferde (regionale) kanalen	K	10,8	20	25	Nvt		30	0,6														6	45	30	6														
M6a: grote ondiepe kanalen zonder scheepvaart	K	10,8	20	20	Nvt		30	0,6														6	45	30	6														
M6b: grote ondiepe kanalen met scheepvaart	K					0,6																															
M7a: grote diepe kanalen zonder scheepvaart	K	10,8	15	20	Nvt		25	0,6														5	45	30	5														
M7b: grote diepe kanalen met scheepvaart	K	...						0,6																															
M8: gebufferde laagveensloten	K	Nvt	35-75	okt-35	<15		40 25	0,6														6	25	50	6														
M10: laagveenvaarten en kanalen	K	11,8	20-60	15-40	Nvt		30 25	0,6														7	25	50	7														
M14: grote ondiepe gebufferde plassen	K	34	15	50			30	0,5												12	25	30	16	30	12	6,5													
M14: grote ondiepe gebufferde plassen	S	23	25	60			40	0,6												14	30	40	8	40	14	10													
M20: matig grote gebufferde plassen	K	15	15	50			30	0,4												9	30	7,5	35	7,5	9	1,5													
M30: zwak brakke wateren	K	60	30 of 90	50	1		30	0,4																		2,5	2,5	2,5	3	3	5	2,5	2,5	5	5	2,5	5	7,5	5
M31: matig brakke wateren	K	90	20 of 90	12,5			30	0,4																			2,5	2,5	5	5	2,5	2,5	5	5	7,5	5			

(1) K= Kunstmelig S= Sterk veranderd

Overzicht biologische kwaliteitselementen

'Van veilige dijken tot schoon water'

Bijlage 3

OVB-viswatertyping (visdoelen polder- en boezemwateren)

Bijlage 5: Indeling van de Nederlandse ondiepe, stilstaande wateren aan de hand van visgemeenschappen (Van der Spiegel, 1992)

TYPE-KENMERKEN	RUISVOORN-SNOEKTYPE (voorheen snoek-zeelttype) ONDIEP I	SNOEK-BLANKVOORNTYPE (voorheen overgangstype 1) ONDIEP II	BLANKVOORN-BRASEMTYPE (voorheen overgangstype 2) ONDIEP III	BRASEM-SNOEKBAARSTYPER ONDIEP IV
Kenmerken visstand	ruisvoorn, zeelt (en aal) en sterke snoekpopulatie voor een groot deel bestaande uit 1-jarige exemplaren (15-35 cm)	blankvoorn, baars, kolblei en in mindere mate ruisvoorn en zeelt (en aal); snoekpopulatie vnl. uit meerjarige ex. (> 50 cm), veel 1-jarige reeds in loop van zomer weggevreten	brasem, blankvoorn en baars (en karper en aal); snoekpopulatie klein, opkomende snoekbaarspopulatie	brasem en snoekbaars (en karper en aal)
Kenmerkende vissoorten				
snoek	++	+	+	
ruisvoorn	++	+		
zeelt	++	+		
baars	+	+	+	
blankvoorn	+	++	++	+
kolblei		+		
brasem		+	++	++
snoekbaars			+	++
pos			+	+
karper		(+)	(+)	(+)
aal	+	+	+	+
Gemiddelde groei veel voorkomende vissoorten ¹	gemiddeld tot snel	gemiddeld tot snel	gemiddeld (blankvoorn,baars) gemiddeld tot snel (brasem)	gemiddeld tot zeer langzaam
Draagkracht (incl.roofv.)	100-350 kg/ha	300-500 kg/ha	350-600 kg/ha	450-800 kg/ha
- baars ¹	1- 5 kg/ha	10- 30 kg/ha	2- 10 kg/ha	nihil
- snoek	10- 50 kg/ha	50-100 kg/ha	30- 50 kg/ha	3- 30 kg/ha
- snoekbaars	geen	nihil	0- 10 kg/ha	10- 50 kg/ha
- karper (max.bezetting)**	40- 50 kg/ha	100-150 kg/ha	150-200 kg/ha	450-800 kg/ha
Gemiddelde zichtdiepte (april - oktober)	> 1 m (bodemzicht)	40 - 70 cm	40 - 60 cm	10 - 40 cm
Groenalgen	nihil	veel	bloei	bloei
Blauwalgen	nihil	nihil	bloei (incidenteel)	bloei
Macrofyten (opp.)	60 - 100%	20 - 60%	10 - 20%	0 - 10%
- submers	veel	weinig	nihil	geen
- drijfblad	veel	matig - veel	weinig - matig	geen - weinig
- emergent	veel	matig	matig	geen - matig

++ vissoorten aanwezig in grote aantallen
+ vissoorten aanwezig in kleinere aantallen

? visbezettinggegevens van baars kunnen sterk afwijken

** maximaal mogelijke karperbezetting zonder het watertype in doorzicht aan te tasten

* groei volgens OVB-normen

Bijlage 4

KRW en vissenmaatlatten binnen Hollands Noorderkwartier

Koppeling van KRW-maatlat aan OVB-viswatertypen

Inleiding

In dit rapport is ten behoeve van de vissendoelen voor polder- en boezemwateren een vertaalslag gemaakt van de bij deze watertypen behorende KRW-vissemaatlaten naar de OVB-viswatertypering¹⁷. Het doel van het benoemen van vissendoelen is om uiteindelijk de KRW-maatlaten op (minimaal) GEP te scoren. Om deze reden is een koppeling gemaakt tussen de OVB-viswatertypering en de KRW-maatlaten voor vis. Deze twee hanteren verschillende eenheden en klassen, waardoor deze niet één op één zijn over te nemen. (ter verduidelijking de KRW-maatlat spreekt over 'Aandeel brasem in %' en de OVB-viswatertypering hanteert: 'Maximaal aandeel karper in %' in vergelijking met totale biomassa van het watersysteem). Voor het kunnen komen van de vertaalslag zijn twee berekeningsmethoden gehanteerd:

1. vertaalslag via biomassa (directe methode);
2. vertaalslag via bedekkings%/begroeid oppervlak waterplanten (indirecte methode).

In deze studie zijn beide methoden gebruikt waarbij per watertype zgn. 'conversietabellen' zijn opgesteld die de koppeling van de maatlaten naar de vissendoelen voor polder en boezemwateren weergeven. Voor sommige watertypen is een verschil in uitkomsten tussen beide berekeningsmethoden geconstateerd. In deze gevallen is voor het vissendoel een ruimere marge aangehouden door beide viswatertypen als vissendoel te benoemen. Indien het vissendoel echter aansluit bij de eerder geformuleerde vissendoelen (Nota Visbeleid) en deze hoger of gelijk lag aan het GEP is deze als uitgangspunt genomen. Tabel 1.1 laat de berekeningsresultaten van beide methoden en het uiteindelijk gekozen vissendoel zien. Onderstaand worden beide gehanteerde berekeningsmethoden nader toegelicht.

Tabel 1.1: Berekeningsresultaten vissendoelen via methode van biomassa en waterplanten

Type	Omschrijving	Biomassa	Waterplanten
M1a	Zoete gebufferde sloten op minerale bodem	Ruisvoorn-Snoek	Ruisvoorn-Snoek
M3	Gebufferde (regionale) kanalen	Snoek-blankvoorn/Bv-br	Snoek-blankvoorn
M6b	Grote ondiepe kanalen met scheepvaart	Ruisvoorn-snoek	Blankvoorn-Brasem
M7b	Grote diepe kanalen met scheepvaart	Blankvoorn-Brasem	Blankvoorn-Brasem
M10	Laagveenvaarten en -kanalen	Snoek-blankvoorn	Ruisvoorn-Snoek
M14 (0.5)	Ondiep gebufferde plassen (verlaagde norm)		Snoek-Blankvoorn
M14	Ondiep gebufferde plassen	Ruisvoorn-snoek	Snoek-blankvoorn
M20 (0.5)	Matig grote, diepe gebufferde meren	Snoek-blankvoorn	Blankvoorn-Brasem

Vertaalslag op basis van biomassa

Om de OVB-viswatertypen aan de KRW-maatlaten te kunnen koppelen, is aangenomen dat brasem en karper biologisch/ ecologisch hetzelfde zijn en dat de totale biomassa van karper bij de viswatertypen de totale biomassa van benthivore vissen is. Grotendeels zijn karper en brasem vergelijkbaar. Brasem en karper hebben een zelfde niche in het watersysteem; beide zoeken hun voedsel in de bodem. Daardoor zijn de biomassa's van beide vissoorten positief gerelateerd aan de hoeveelheid voedsel in de bodem en daarmee aan de trofiegraad van het watersysteem.

¹⁷ Bij de koppeling van de maatlatklassen aan een viswatertype is alleen gebruik gemaakt van de viswatertypen die OVB voor ondiepe wateren heeft opgesteld. De meeste watertypen in het beheergebied zijn ook volgens de KRW-karakterisering ondiep, namelijk < 3 meter. Dit is met uitzondering van het type M20, dat dieper is dan drie meter. De viswatertypering voor diepe wateren geldt voor wateren waarin een stabiele temperatuurgelaagdheid optreedt. De verwachting is echter dat in de meren en plassen in het beheergebied van geen stabiele temperatuurgelaagdheid optreedt.

Het maximaal aandeel van karper in de totale visbiomassa voor de OVB-viswatertypen is afgeleid van de waarden voor de draagkracht en de maximale bezetting aan karper zoals genoemd in de OVB-viswatertypering (zie bijlage 4). De aanname bij de afleiding van het aandeel karper in de verschillende viswatertypen van de OVB is dat de hoogste maximale bezetting van karper alleen voorkomt bij de hoogste draagkracht en de laagste maximale bezetting bij de laagste draagkracht. Deze aanname is te onderbouwen, doordat de bezetting van karper via de hoeveelheid bodemvoedsel positief gerelateerd is aan de draagkracht van het systeem en daarmee aan de trofiegraad. Dit is een theoretische benadering. In praktijk kan een hoge karperbezetting ook voorkomen in systemen met een lage draagkracht of andersom.

In tabel 1.2 is per KRW- waterlichaam het aandeel brasem +karper (%) uitgezet tegen de EKR-score. In tabel 2.7 is vervolgens per vissendoel (OVB- viswatertype) het maximaal aandeel karper (%) weergegeven. Door tabel 1.2 en 1.3 'over elkaar heen te leggen' komen de vissendoelen naar voren.

Tabel 1.2 Waarden die HHNK heeft vastgesteld voor de maatlatgrenzen voor de indicator percentage aandeel brasem (+ karper in %) (bron: Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, 2009; Kleiman en Van Ee, 2009)

Watertype	Indicator	Ecologische scores bij de maatlatgrenzen				
		1,0	0,6	0,4	0,2	0
M1a	Aandeel brasem + karper	<10	25	50	75	100
M3	Aandeel brasem + karper	<30	45	65	85	100
M6b	Aandeel brasem + karper	<50	65	80	90	100
M7b	Aandeel brasem + karper	<50	65	80	90	100
M10	Aandeel brasem + karper	<10	25	50	75	100
M14	Aandeel brasem	<0,5	8	25	50	100
M14 (verlaagd doel)	Aandeel brasem	<8	16	44	77	100
M20 (verlaagd doel)	Aandeel brasem	<25	35	56	75	100

Tabel 1.3 Maximaal aandeel karper in de totale visbiomassa voor de OVB-viswatertypen afgeleid van de draagkracht en maximale bezetting aan karper in deze watertypen.

Kenmerk	Ruisvoorn-Snoek	Snoek-Blankvoorn	Blankvoorn-Brasem	Brasem-Snoekbaars
Maximaal aandeel karper (%)	40-14	33-30	43-33	100-100

Tabel 1.4 Draagkracht en maximale karperbezetting voor de OVB-viswatertypen (bron: Van der Spiegel, 1992).

Kenmerk	Ruisvoorn-Snoek	Snoek-Blankvoorn	Blankvoorn-Brasem	Brasem-Snoekbaars
Draagkracht (kg vis/ha)	100-350	300-500	350-600	450-800
Maximale bezetting karper (kg/ha)	40 - 50	100-150	150-200	450-800

In tabel 1.3 is te zien dat klassen van 'maximaal aandeel karper' elkaar deels overlappen, waardoor het koppelen van een vismaatlatklasse aan één van deze ranges vaak niet eenduidig is te maken. Daarom wordt in een aantal gevallen gekozen voor twee viswatertypen of juist voor een viswatertype die het sterkst met de visstand bij de betreffende klassengrenzen overeenkomt¹⁸.

¹⁸ Ter verduidelijking:

De klasse matig op de maatlat van M1 is het traject van 25 tot 50 procent brasem en karper. Dit beslaat de ranges van de watertypen snoek-blankvoorn (30-33%) en blankvoorn-brasem (33-43%). De klasse matig op de M3a-maatlat is de

Tabel 1.5 *Gemiddeld maximaal aandeel karper in de totale visbiomassa voor de OVB-viswatertypen afgeleid van de draagkracht en maximale bezetting aan karper in deze watertypen.*

Kenmerk	Ruisvoorn-Snoek	Snoek-Blankvoorn	Blankvoorn-Brasem	Brasem-Snoekbaars
Maximaal aandeel karper (%)	27	31,5	38	100

Vertaalslag op basis van (begroeid oppervlak) waterplanten

De maatlatten van de KRW-watertypen in het beheergebied van het hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier zijn naast het aandeel brasem en karper ook aan een OVB-viswatertype te koppelen via het begroeid oppervlak aan waterplanten. In de OVB-viswatertypering worden ranges genoemd voor het percentage van het wateroppervlak dat begroeid is met planten. De waterplantenmaatlat omvat deelmaatlatten voor verschillende groeivormen van waterplanten. Daarmee is er een tweede overeenkomst (naast de vissen) tussen de KRW-maatlatten en de viswatertypen van de OVB, waardoor deze te koppelen zijn. Deze koppeling wordt hieronder verder uitgewerkt voor het GEP.

In tabel 1.6 staan de bedekkingspercentages van waterplanten uit de OVB-viswatertypering. Deze waarden hebben betrekking op de gehele wateroppervlakte.

Tabel 1.6 *Percentage van het wateroppervlak dat bedekt is met waterplanten voor de vier ondiepe viswatertypen (Van der Spiegel, 1992)*

Kenmerk	Ruisvoorn-Snoek	Snoek-Blankvoorn	Blankvoorn-Brasem	Brasem-Snoekbaars
Percentage wateroppervlak bedekt met waterplanten	100-60	60-20	20-10	10-0

In tabel 1.7 staan de bedekkingspercentages voor de verschillende groeivormen zoals deze voor de ondergrens van het GEP (EQR = 0,6) van de watertypen in het beheergebied vastgesteld zijn (Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, 2009; Kleiman, M.C. en G. van Ee, 2009). Het bedekkingspercentage heeft betrekking op het begroeibaar areaal. Dit is een deelgebied van het gehele wateroppervlak en kan verschillen per groeivorm. Wat onder het begroeibaar areaal wordt verstaan, is ontleend uit de KRW-documenten voor sloten en kanalen (STOWA, 2007) en natuurlijke watertypen (Van der Molen en Pot, 2007).

range van 45 tot 65 procent brasem en karper, dat sterk overeenkomt met de range voor het type blankvoorn-brasem (33-43%). Indien het gemiddelde van de klassengrenzen meer dan 75 procent is, is in een dergelijke situatie het type brasem-snoekbaars toegekend.

Tabel 1.7 Bedekkingspercentage ondergrens-GEP (EQR = 0,6) en begroeibaar areaal voor de verschillende groeivormen van waterplanten volgens de KRW-maatlaten voor de watertypen in het beheergebied

Watertype	Sub-mers		Drijvend		Emers		Dr+Em		Flab & Kroos
M1a	30-90	gehele sloot excl. mid-dendeel	30-90	hele sloot	5-25	ondiepe deel			<15 ondiepe deel
M3	20	Deel zonder scheepv.					25	Deel zonder scheepv.	
M6b	20	Deel zonder scheepv.					20	Deel zonder scheepv.	
M7b	15	Deel zonder scheepv.					20	Deel zonder scheepv.	
M10	20-60	Deel zonder scheepv.	30-80	Deel zonder scheepv.	15-40	Deel zonder scheepv.			
M14 (0.5)**	15	niet gedefinieerd			50	Oeverzone*			
M14	25	niet gedefinieerd			60	Oeverzone*			
M20 (0.5)**	15	niet gedefinieerd			50	Oeverzone*			

* Oeverzone is het gebied tussen gemiddeld hoog- en laagwater.

** Watertypen waarbij doel verlaagd is

De begroeibare arealen die in tabel 1.7 genoemd zijn, geven nog geen duidelijk kwantitatief beeld, want welk percentage van de watergang wordt gebruikt door de scheepvaart. Daarom wordt hieronder voor elke watergang een praktische vertaling van het begroeibaar areaal ten opzichte van het totale wateroppervlak gegeven en de onderbouwing daarvoor:

- M1a: gehele sloot
In STOWA (2007) wordt wel gesproken over verwijdering van waterplanten in het middelste deel in verband met waterafvoer. Dit is waarschijnlijk een beperkt deel, zodat de gehele sloot als begroeibaar areaal gezien kan worden.
- M3 gehele watergang
In STOWA (2007) wordt aangegeven dat intensieve scheepvaart tegenwoordig nauwelijks nog wordt aangetroffen in dit watertype. Daarom is bij MEP en GEP voor dit type geen rekening gehouden met scheepvaart, zodat van de gehele watergang is uitgegaan.
- M6b: 40%
Aanname: 60% van de watergang is dus voor de scheepvaart en daar groeit niks. Omdat in twee richtingen gevaren wordt is het al wel snel meer dan 50% in gebruik voor de scheepvaart.
- M7b: 40%
Aanname: 60% van de watergang is dus voor de scheepvaart en daar groeit niks. Omdat in twee richtingen gevaren wordt is het al wel snel meer dan 50% in gebruik voor de scheepvaart.

- M10: gehele watergang
In STOWA (2007) wordt aangegeven dat intensieve scheepvaart tegenwoordig nauwelijks nog wordt aangetroffen in dit watertype. Daarom is bij MEP en GEP voor dit type geen rekening gehouden met scheepvaart, zodat van de gehele watergang is uitgegaan.
- M14: voor submers gehele plas en oever 20% van de plas
In de algemene omschrijving van dit watertype in Van der Molen en Pot (2007) staat dat fonteinkruiden en kranswieren vrijwel de gehele bodemoppervlakte kunnen bedekken. Langs de oevers komt een brede verlandingsprofiel van oeverplanten voor. Hoe breed is niet aangegeven maar aangenomen is dat 20% van het wateroppervlak begroeibaar areaal is voor oeverplanten als gevolg van de peilfluctuatie.
- M20: voor submers 50% van de plas en oever 20% van de plas
In de algemene omschrijving in Van der Molen en Pot (2007) staat dat ondergedoken waterplanten en oeverplanten zijn beperkt tot de ondiepe zones van het meer. Het begroeibaar areaal voor de oeverbegroeiing zal vergelijkbaar zijn als bij een M14. Het begroeibaar areaal voor submers is door de diepte minder. De aanname is 50%.

In tabel 1.8 staan de bedekkingspercentages voor de ondergrens van het GEP die op basis van de hierboven gekwantificeerde begroeibare arealen vertaald zijn naar bedekkingspercentages van het gehele wateroppervlak. De totale plantenbedekking is de som van de bedekkingspercentages van de verschillende groeivormen, echter zonder het bedekkingspercentage van flab en kroos. Flab en kroos zijn namelijk niet in ogenschouw genomen in de viswatertypen. In het geval dat voor de ondergrens van het GEP als gevolg van het optimumverloop twee waarden bestaan, is uitgegaan van de laagste waarde. Dit is het geval bij de typen M1a en M10. De totale plantenbedekking is vervolgens vergeleken met de waarden in tabel 1.8. Om een koppeling te maken tussen de viswatertypen en de KRW-maatlaten.

Tabel 1.8 *Gecorrigeerde bedekkingspercentages voor de ondergrens-GEP, de totale plantenbedekking en bijbehorende viswatertypen voor de KRW-watertypen in het beheergebied. De totale plantenbedekking is zonder flab en kroos.*

	Submers	Drijvend	Emers	Drijvend +Emers	Totale plantenbedekking	Overeenkomend viswatertype
M1a	30	30	5		65	Ruisvoorn-Snoek
M3	20			25	45	Snoek-blankvoorn
M6b	8			8	16	Blankvoorn-Brasem
M7b	6			8	14	Blankvoorn-Brasem
M10	20	30	15		65	Ruisvoorn-Snoek
M14 (0.5)	15		10		25	Snoek-Blankvoorn
M14	25		12		37	Snoek-blankvoorn
M20 (0.5)	7.5		10		17.5	Blankvoorn-Brasem

Bijlage 5

Vissendoelen uit Nota Visserijbeleid

Vissendoelen versus vissenstreefbeelden

Inleiding

In het kader van de Nota Visbeleid (Hofman et al, 2005) heeft het hoogheemraadschap eerder de volgende vissenstreefbeelden aan de boezemwateren toegekend:

- Potentie voor planten (PVP);
- Vrije migratie van vis;
- Behoud van brak.

Deze streefbeelden zijn met name gebaseerd op de toenmalige (potentiële) visstand voor betreffende wateren en niet verder afgestemd op KRW-vissenmaatlatten (waren er toen nog niet). De in dit rapport geformuleerde vissendoelen zijn wel afgestemd en afgeleid van de KRW-(vissenmaatlatten). Daarbij is tevens gekeken in hoeverre deze overeenkomen met de destijds geformuleerde vissenstreefbeelden voor boezemwateren. In deze bijlage wordt de resultaten van deze analyse weergegeven.

Potentie voor Planten (PVP)

Destijds is onder meer het streefbeeld Potentie voor Planten aan boezemwateren toegekend. Dit streefbeeld heeft drie varianten, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen ondiepe en diepe delen van het watersysteem. De varianten met de verdere onderverdeling zijn ook als een OVB-viswatertype omschreven. Daardoor zijn de KRW-doelen enigszins met de varianten van het streefbeeld Potentie voor Planten te vergelijken. Deze vergelijking is in tabel 2.1 gemaakt.

Tabel 2.1 *Vergelijking van de viswatertyperingen voor het GEP en streefbeeld Potentie voor Planten. Viswatertyperingen voor de varianten van het streefbeeld Potentie voor Planten zijn afkomstig uit de Nota Visbeleid (Hofman et al, 2005)*

Waterlichaam	KRW-type	Vissendoel voor het GEP	PVP 1		PVP 2		PVP 3	
			Ondiep (<1,5 m)	Diep (> 1,5m)	Ondiep (<1,5 m)	Diep (>1,5 m) Blankvoorn- of Brasem-snoekbaars	ondiep (<1,5 m) Ruisvoorn- of snoek-blankvoorn	Diep (>1,5 m) geen
VRNK- boezem	M6b	Blankvoorn-brasem	<	=				
Schermerboezem-Noord	M7b	Blankvoorn-brasem					<	
Schermerboezem- Zuid	M7b	Blankvoorn-brasem			<	=		
Geestmerambacht	M20	Snoek-blankvoorn			=	>		
Alkmaardermeer	M20	Snoek-blankvoorn			=	>		

Verklaring kleuren en symbolen

>	Vissendoel hoger dan ambitie PvP
=	Vissendoel is gelijk aan ambitie PvP
<	Vissendoel is lager dan ambitie PvP

Uit tabel 2.1 komt naar voren dat bij drie waterlichamen wat betreft de ondiepe delen van het watersysteem het streefbeeld Potentie voor Planten strenger is dan het afgeleide vissendoel voor het GEP. Dit komt doordat de KRW-maatlat voornamelijk betrekking heeft op de diepere delen van het watersysteem, de boezem zelf. De ondiepe delen van het watersysteem zijn in het algemeen de kleinere watergangen die op de boezem aansluiten. Deze watergangen worden niet tot het KRW-waterlichaam gerekend, maar wateren hier wel op af. Voor de diepere delen van de Geestmerambacht en Alkmaardermeer zijn de vissendoelen die voor het GEP zijn afgeleid, strenger dan het streefbeeld Potentie voor Planten.

Vrije migratie van vis

Destijds is aan verschillende boezemwateren het vissenstreefbeeld 'vrije migratie voor vis' toegekend. De toekenning van dit vissenstreefbeeld houdt in dat het betreffende water een belangrijke vismigratieroute¹⁹ vormt. Een nadere uitwerking en differentiatie hiervan is gemaakt in de vismigratievisie Vise verca, waarin de op te lossen (prioritaire) vismigratieknelpunten per soortgroep concreet in kaart zijn gebracht. Door de toekenning van plustypen geeft het onderhavig rapport vissendoelen hier verdere uitwerking aan voor wat betreft de achterliggende polderwateren die van belang zijn als paai- en opgroeigebied. Hierbij wordt naadloos aangesloten bij de eerder opgestelde vissenstreefbeelden (boezemwateren) en vismigratievisie (polderwateren en brakke wateren).

Behoud van Brak

Destijds is aan enkele boezemwateren het vissenstreefbeeld 'behoud van brak' toegekend. De toekenning van dit vissenstreefbeeld houdt in dat het betreffende water van belang is voor brakwater- of diadrome soorten. Door het toekennen van 3 vissendoelen voor brakke wateren is in dit rapport een verdere differentiatie en koppeling met de KRW-doelen voor brakke wateren (M30 en M31) nagestreefd. Bovendien zijn de destijds hiervoor aangewezen wateren eveneens weer meegenomen op de bij dit rapport behorende kaart vissendoelen.

¹⁹ Geen relatie is gelegd met de habitatfunctie van deze wateren.

Bijlage 6

Algemene uitgangspunten en bestaande regelgeving visserij Noord-Holland

Algemene uitgangspunten

Conform het beleid zoals reeds eerder geformuleerd in de Nota Visbeleid is en blijft het hoofddoel van het visbeleid, via eenduidig integraal visstandbeheer, bereiken van een natuurlijke gezonde en gevarieerde visstand, die past bij het ecosysteem en die zich zelf duurzaam in stand kan houden. Deze visstand wordt (evenals een duurzame visserij) gerealiseerd in samenwerking met Visstandbeheercommissies. Afgeleid van deze hoofddoelstelling gelden de volgende (algemene) uitgangspunten:

- HHNK staat in beginsel positief tegenover recreatief medegebruik van haar wateren, waaronder de sportvisserij. Binnen de in dit rapport beschreven randvoorwaarden staat HHNK, naast recreatieve visserij, ook positief ten aanzien van beroepsmatige visserij, mits dit de eigen doelen niet schaadt;
- in principe streeft HHNK een autonome ontwikkeling van de visstand na. Dat wil zeggen dat de visstand zich zelf instelt op de aanwezige milieu-omstandigheden en de leefomgeving;
- watersysteem en visstand voldoen aan de streefbeelden/Goed ecologisch potentieel (GEP) en de nadere uitwerking hiervan vindt plaats in de op te stellen visplannen;
- de verantwoordelijkheid voor de zorg voor de visstand ligt bij HHNK (voor de wateren binnen haar beheergebied). Randvoorwaarden voor de inrichting daarvan worden in hoge mate bepaald door de primaire taken: KRW, veiligheidseisen, droge voeten, aan- en afvoer van water;
- waar mogelijk (afhankelijk van functies) streeft HHNK naar helder, plantenrijk water;
- binnen de grenzen van de KRW (en Natura 2000 en aalverordening) hebben sport- en beroepsvisserij de mogelijkheid om het visserijbeheer zodanig vorm te geven dat deze geoptimaliseerd wordt. De landelijke organisaties van sport- en beroepsvisserij hebben daar samen met LNV en de OVB een richtlijn voor geschreven (Vissen met verstand);
- de in dit rapport uitgewerkte vissendoelen en randvoorwaarden visserij vormen het kader voor de op te stellen visplannen.

Bestaande randvoorwaarden aan verhuurd visrecht HHNK

Het visrecht wordt door HHNK verhuurd via 'akte van huur en verhuur van visrecht'. In deze huurovereenkomst staan enkele randvoorwaarden (artikelen) waaraan de verhuurder zich moet houden. In onderstaande tabel zijn deze randvoorwaarden vergeleken met het beleid van het POS (federatielijst van viswateren 2009).

In de vergelijking zijn randvoorwaarden vanuit de Keur en overige beleidsstukken van HHNK buiten beschouwing gelaten en is concreet geanalyseerd welke voorwaarde aan het visrecht worden gesteld.

Zo wordt in de huurovereenkomst vastgelegd dat visserij op een korte afstand van kunstwerken niet is toegestaan terwijl het POS zich hierbij alleen beperkt tot de afstand van beroepsvistuigen in plaats van bijvoorbeeld vispassages.

Vergelijking randvoorwaarden visrecht HHNK en POS

Thema's	Randvoorwaarden huurovereenkomst visrecht HHNK ²⁰	*Beleid POS ²¹
Uitzetten	Niet toegestaan afgezien glasaal. Uitzetten van vis wordt getoetst op 'ecologisch verantwoord'	Geen beleid (verzoek wordt ingediend bij HHNK. POS wil in toekomst dit vastleggen in visplannen)
Ontrekken	Geen concreet beleid, zolang het onttrekken geen negatieve effecten heeft op de KRW doelstellingen.	Het is verboden: <ul style="list-style-type: none"> • snoek, aal/ paling of graskarper in bezit te hebben. • > 2 snoekbaarzen > 0,42 m mee te nemen. • > 10 baarsen > 0,22 m mee te nemen. • > 15 dode zoetwatervissen in het bezit hebben. • Ontrekken van zalm, zeeforel en steur is het gehele jaar verboden.
Locatie	Niet vissen in boezemwateren binnen een afstand van 300 meter en in polder wateren binnen afstand van 150 meter van gemalen, sluizen en van andersoortige vispassages.	Niet vissen binnen straal van 25 meter van uitstaande beroepsvistuigen
Gesloten tijden	Geen concreet beleid	Het is verboden om te vissen in de volgende perioden: <ul style="list-style-type: none"> • 1 maart- 30 juni op snoek • 1 april- 31 mei op barbeel, kopvoorn, serpeling, sneep, winde en vlagzalm • 1 april- laatste zaterdag in mei op baars en snoekbaars • 1 oktober- 31 maart op beekforel
Nachtvissen	Geen concreet beleid	<ul style="list-style-type: none"> • Nachtvissen is toegestaan in de periode juni- augustus. • Gedurende september- mei slechts toegestaan van één uur vóór zonsopgang tot 2 uur na zonsondergang.
Voeren	Geen concreet beleid	Het is verboden gekleurde maden te gebruiken of voer dat kleurstoffen bevat die in producten voor menselijke consumptie niet zijn toegestaan.

* Let wel in de Viswaterlijst zijn voor enkele specifieke viswateren uitzonderingen mogelijk gemaakt.

Herintroductie en uitzetten van vis

Als visserijbeheermaatregel is het uitzetten van glasaal en pootaal door beroepsvissers een decennia oud fenomeen, meestal ter compensatie van het afsluiten van trekwegen door kunstwerken. In het verleden is ten behoeve van de hengelsport vaak vis uitgezet, vooral ter compensatie van vissterfte. Vanwege de verbeterde waterkwaliteit en het voortschrijdend inzicht in de relatie tussen de visstand en de kwaliteit van het watersysteem wordt tegenwoordig nauwelijks meer vis uitgezet.

²⁰ HHNK, 2009. Akte van huur en verhuur van visrecht.

²¹ POS, 2009. Federatie Lijst van Viswateren 2009. en Aanvulling 2009, bij de landelijke lijst van Viswateren 2007-2008-2009.

Voor zo ver dit wel gebeurt, is dit gericht op:

- verhogen van de productie;
- compensatie voor migratiebelemmeringen (aal);
- herintroductie;
- het behouden van specifieke soorten.

Of het vindt plaats in specifieke, daarvoor aangewezen (afgesloten) visvijvers.

Algemeen

Vanuit het streven naar duurzame, gezonde visstanden is HHNK van mening dat de visstand zich zelf in stand moet kunnen houden. Mede in het kader van de KRW wordt daarom door HHNK gewerkt aan een goed leefmilieu voor vissen door bijvoorbeeld verbetering van de waterkwaliteit, aanleg van vispassages, paai- en opgroeigebieden voor vis, enz. Vanuit deze visie zou het uitzetten van vis ter verhoging van de productie, compensatie voor migratiebelemmeringen en behoud van specifieke soorten niet (meer) nodig hoeven zijn²².

De volgende richtlijnen worden gehanteerd:

- vanuit het streven naar gezonde, zich zelf in standhoudende visstanden is HHNK terughoudend op het gebied van visuitzet (nee, tenzij-principe). In sommige gevallen en voor zover dit de waterkwaliteit en het ecologisch functioneren van watersystemen niet beïnvloed is er ruimte voor visuitzet in het kader van herintroductie of in stand houden van bepaalde soorten.
- in sommige (uiterste) gevallen kan uitzet van roofvis worden overwogen indien dit bijdraagt aan het behalen van de KRW-doelen of het verbeteren van de visserijmogelijkheden. De noodzaak van deze maatregel moet middels visserijkundig onderzoek worden aangetoond.

Aal

Gezien de status van de aal is HHNK is voorhand niet tegen uitzet van glasaal mits deze deel uitmaakt van een aalbeheerplan. In het kader van een dergelijk plan wil HHNK samen met de visserijsector in Noord-Holland de mogelijkheden voor decentraal aalbeheer onderzoeken.

Karper

Het is niet toegestaan karper en brasem te (her)introduceren of uit te zetten. Deze regel blijft ook de komende jaren van kracht. Uitzettingen in afgesloten wateren (hengelsportputten) blijft uiteraard onder bepaalde voorwaarden mogelijk.

Roofvis/meerval

De uitvoering van KRW-maatregelen zal naar verwachting een positief effect hebben op de roofvisstand (met name snoek en baars). De uitzet van roofvis vanuit waterkwaliteitsoverwegingen wordt dan ook niet noodzakelijk geacht. Anderzijds wordt verwacht dat de uitzet van roofvis ook geen negatief effect zal hebben op de te realiseren vissendoelen.

Onttrekken en oogsten van vis

Het vangen (onttrekken) van vis door de beroeps- en sportvisserij en stroperij kan, afhankelijk van de omvang, effect hebben op de visstand en de vissendoelen. De onttrekking van vis kan, ten behoeve van het visstandbeheer, binnen randvoorwaarden als visstandbeheermaatregel ook een positieve bijdrage leveren aan het bereiken van waterkwaliteitsdoelen. Een voorbeeld hiervan is Actief Biologisch Beheer, ook wel biomanipulatie genoemd.

²² Uitzondering hierop vormen enkele soorten die onvoldoende in staat blijken te zijn zich zelf in stand te houden, een grote visserijwaarde vertegenwoordigen en/of niet meer in staat worden geacht zich zelf in voldoende mate te kunnen verspreiden. HHNK is ook voor deze soorten zeer terughoudend.

Algemeen

- Het benutten van vis is mogelijk, mits passend binnen de doelstellingen van het visstandbeheer (ja, mits-principe). Het benutten van de visstand mag niet leiden tot een structurele verandering van visbiomassa en lengtesamenstelling die strijdig zijn met het geformuleerde GEP.
- HHNK is in het algemeen geen voorstander van Actief Biologisch Beheer (ABB). In sommige gevallen kan ABB of beheersvisserijen echter worden overwogen indien deze bijdrage kan leveren aan de gewenste visstand c.q. KRW-doelen. Deze maatregelen gaan echter altijd gepaard met een goede onderbouwing en andere (inrichtings- en beheers)maatregelen gericht op verbetering van het vishabitat.
- Benutten van de visstand dient te gebeuren volgens de door VBC's gedragen visplannen en binnen de in dit rapport aangegeven kaders (vissendoelen).
- Het rapport "Vissen met Verstand" vormt de basis voor het onttrekken van vis.

Aal

De aal heeft het moeilijk. Om de aalstand in onze binnenwateren te stimuleren is sinds 2002 de EU-aalverordening van kracht. Voor de sportvisserij geldt reeds landelijk een algemeen meeneemverbod voor aal. Als uitvloeisel van het nationaal aalbeheerplan is vanaf 2010 de aalvisserij in het najaar voor de beroepsvisserij met 3 maanden (september t/m november) gesloten. Gezien de aalverordening en het belang dat Noord-Holland voor deze soort inneemt is HHNK van mening dat zij hierin een belangrijke taak heeft en haar verantwoordelijkheid hierin moet nemen. HHNK spant zich daarom in de aalstand in haar wateren te bevorderen. Hiervoor worden onder meer vispassages aangelegd die de intrek van aal moeten bevorderen en visvriendelijke gemalen die de vissterfte onder naar zee trekkende schieraal moeten verminderen.

Met uitzondering van brakke wateren (M30 en M31) is de aal niet meegenomen in de KRW-vismaatlaten. Specifieke randvoorwaarden op het gebied van aal komen daarom alleen tot uiting in de vissendoelen voor brakke wateren en de plustypen voor polderwateren. Afhankelijk van de verdere regionale uitwerking van het aalplan is verdere uitwerking gewenst.

Karper

Binnen het gebied van HHNK wordt in enkele wateren beroepsmatig gevestigd op karper. Het betreft veelal poldergebieden met weinig roofvis en waar de karper zich nog succesvol voort weet te planten. Gezien het doorgaans lage ambitieniveau van deze wateren is deze onttrekking niet in strijd met de KRW-doelen c.q. de vissendoelen (mits duurzaam van aard)²³. Daar waar een te zware bezetting aan karper (en/of andere bodemwoelende vis) het handhaven of bereiken van het vissendoel in de weg staat, kan het wegvangen van karper als beheermaatregel worden overwogen.

Door de sportvisserij wordt geen karper onttrokken (noch uitgezet). Slechts lokaal en op kleine schaal wordt wel eens karper overgezet. Dit betreft echter veelal het overzetten van karper naar meer geïsoleerde wateren. Hoewel dit in principe niet is toegestaan is de handhaving hierop moeilijk en kan het vrijwel niet worden voorkomen dat deze activiteiten ook in de toekomst zullen gaan plaats vinden.

Roofvis

De roofvis (snoek, baars en snoekbaars) speelt als toppredator een belangrijke rol in het water. Een goede roofvisstand draagt bij tot een gezonde visstand, het in toom houden van de jaarlijkse aanwas van witvis en daarmee het kunnen behalen van de KRW-doelen. HHNK is daarom van mening dat voorzichtig moet worden omgesprongen met de roofvisstand in haar wateren. Voor de sportvisserij geldt reeds een meeneemverbod voor snoek. De economische benutting van de roofvisstand moet plaatsvinden binnen de Duurzaam Oogstbare Productie (DOP) volgens het model 'Vissen met verstand', met in achtneming van de in dit rapport uitgewerkte vissendoelen.

²³ Dit laat onverlet dat het wegvangen van karper door het beroep tegenstrijdig kan zijn aan de belangen van de sportvisserij.

Meer specifieke randvoorwaarden zijn opgenomen voor meren en plassen waar wordt gestreefd naar een meer evenwichtige visstand passend bij de KRW-doelstelling voor deze watertypen.

Regelgeving en regulering visserij

De voorwaarden in de huurovereenkomst van HHNK hebben in de huidige situatie voornamelijk een directe relatie met het waterkwaliteitsbeheer en de veiligheid. Vissers mogen bijvoorbeeld geen waterlopen afzetten, de doorstroming niet belemmeren en geen netten in waterkeringen verankeren. Waterkwaliteit en ecologie worden tot nu toe niet meegenomen in de huurovereenkomst en vissenstreefbeelden en -doelen al helemaal niet.

Verhuur visrecht en uitgifte van vergunningen

HHNK is voorstander van het vereenvoudigen van de verhuur van visrechten en een zoveel mogelijk eenduidige regelgeving binnen haar beheergebied. Een vereenvoudiging vergroot de controle en handhaving en werkt een doelmatig visstandbeheer in de hand. De laatste jaren is op dit punt reeds grote voortgang geboekt. Binnen VBC's, waarin alle visrechthebbers zitting hebben, wordt ook de komende jaren verder gewerkt aan een eenduidig visstandbeheer. Daarin zal ook worden bekeken in hoeverre het noodzakelijk en wenselijk is de randvoorwaarden zoals opgenomen in dit rapport via de verhuur van visrechten (vergunningvoorschriften) of de Keur 'afdwingbaar' te maken.

Omdat de verhuur van visrechten en uitgifte van vergunningen geen directe invloed heeft op de waterkwaliteit en de te behalen KRW-doelen zijn in dit rapport geen verdere randvoorwaarden opgenomen.

Vistuigen

Door de beroepvisserij wordt met verschillende vistuigen gevist op aal en schubvis. Een aantal van deze vistuigen kennen vanuit de Visserijwet reeds een gesloten tijd. Sommige vistuigen hebben ongewenste bijvangsten tot gevolg of kunnen schade veroorzaken aan natuurwaarden (bijvoorbeeld bijvangsten van otter of vogels in netten en fuiken). Omdat de in te zetten vistuigen geen directe invloed heeft op de waterkwaliteit en de te behalen KRW-doelen zijn in dit rapport geen verdere randvoorwaarden opgenomen.

Nachtvissen

Met name door karpervissers wordt veel gedurende de nachtelijke uren gevist. Langs sommige watergangen is het nachtvisseren echter verboden. Omdat het nachtvisseren geen invloed heeft op de waterkwaliteit en de te behalen KRW-doelen zijn in dit rapport vanuit de KRW-vissendoelen geen verdere randvoorwaarden opgenomen²⁴.

Natuurvriendelijke oevers

HHNK is voornemens de komende jaren flink te investeren in de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Mits goed ontworpen en aangelegd kunnen deze oevers tevens een functie krijgen als paai- en opgroeigebied voor vis. Waar noodzakelijk treedt HHNK graag in overleg met sport- en beroepvisserij over de mogelijke locaties en het veiligstellen van de visserijmogelijkheden. Omdat natuurvriendelijke oevers een belangrijke bijdrage moeten leveren aan de KRW-doelen is het uitdrukkelijk niet de bedoeling dat schade wordt toegebracht als gevolg van bevissing. In de huidige regelgeving is geen specifiek beleid ten aanzien van recreatief medegebruik van natuurvriendelijke oevers opgenomen. Aanscherping van de regelgeving op dit punt is derhalve gewenst, ongeacht het watertype of ambitieniveau.

²⁴ Het nachtvisseren kan wel een negatieve invloed hebben op natuurwaarden (met name wateren met specifieke natuurfunctie als Natura2000 en evz). Nachtvisseren in natuurvriendelijke oevers wordt dan ook beschouwd als ongewenst.

Vispassages

Net als bij andere faunapassages kan ook ten aanzien van vismigratie een storende invloed uitgaan van het aanwezigheid van recreatie op en rond vispassages. Dit is ongewenst en doet afbreuk aan het functioneren en rendement van vispassages. In de overeenkomst van het visrecht in artikel 9 staat opgenomen dat ten behoeve van de vismigratie binnen de invloedssfeer van kunstwerken en vispassages geen visserij is toegestaan. Te weten *“In het kader van de bevordering van goede mogelijkheden van vismigratie is het verboden het visrecht uit te oefenen in de directe omgeving van (grote) gemalen, van sluizen en van andersoortige (locaties met) vispassages. In boezemwateren geldt dit binnen afstand van 300 meter en in polderwateren binnen een afstand van 150 meter”*.

In de praktijk blijkt echter dat hierop niet (voldoende) wordt gehandhaafd. Hoewel de regelgeving op dit punt niet hoeft te worden aangescherpt vormt de verbetering van de handhaving en toezicht hierop wel een punt van aandacht.

Voeren

Uit het onlangs verschenen rapport “Voeren en waterkwaliteit” (Sportvisserij Nederland, 2009) blijkt dat de invloed van voeren op de waterkwaliteit en daarmee de te behalen KRW-doelen zeer gering is. In vergelijking tot andere bronnen levert het voeren nog geen 2% aan de totale belasting van oppervlaktewateren. In dit rapport zijn daarom geen nadere randvoorwaarden ten aanzien van het voeren geformuleerd. Binnen het stedelijk gebied en in kleine afgesloten wateren kan het relatieve aandeel oplopen tot ca. 60%. Deze wateren behoren echter tot de specifieke watertypen en vallen daarmee buiten de context van dit rapport.

Onderzoek en monitoring

Vanuit de KRW heeft HHNK de verplichting de visstand op sommige van haar waterlichamen regelmatig te monitoren. Dit wordt gedaan om de effecten en in hoeverre de doelrealisatie is gevorderd en vast te stellen of (tussentijdse) bijsturing noodzakelijk is. In de algemene huurovereenkomst van HHNK is opgenomen dat de visrechtgebende meewerken/toestemming verlenen voor in kader van KRW uit te voeren visstandbemonsteringen. Samenwerking op dit punt ligt voor de hand en moet binnen VBC worden afgestemd.

Bijlage 7

Kenmerkende soorten binnen de brakke vissendoe-
len

Tabel 1: belangrijke vissoorten binnen de vissendoelen voor de brakke wateren

CA	ER	MJ	MS	Z1-MBRAK tot 8 g/l Cl	Z2-LBRAK tot 4 g/l Cl	Z3-ZOET tot 2 g/l Cl
driedoorniges tekkelbaars	bot	griet	ansjovis	baars	alver	bittervoorn
elft.	botervis	haring	diklipharder	kolblei	blankvoorn	grote modderkruiper
fint	brakwatergrondel	kabeljauw	geep	snoekbaars	Brasem	kleine modderkruiper
paling	dikkopje	koornaarsvis	snotolf	tiendoornige stekelbaars	giebel	kroeskarper
rivierprik	glasgrondel	rode poon	sprot		karper	kwabaal
spiering	grote zeenaald	schar	vijfdradige meun		pos	meerval
steur	hamasmannetje	schol			vetje	rivierdonderpad
zalm	houting	steenbolk				riviergrondel
zeeforel	kleine zeenaald	tarbot				ruisvoorn
zeeprik	puitaal	tong				snoek
	slakdolf	wijting				winde
	zandspiering	zeebaars				zeelt
	zeedonderpad					
	zwarte grondel					

CA: diadrome (onderverdeelt in Catadrome en Anadrome) soorten migreren tussen zee en rivier en gebruiken het estuarium als trekroute.

ER: Estuarien Residente soorten die de totale levenscyclus in het estuarium doorlopen.

MJ: marien juveniel, zeevissen waarvan de jonge exemplaren kunnen opgroeien in een estuarium.

MS: mariene seizoensgasten, volwassen zeevissen die in een vast seizoen een estuarium bezoeken om te paaien of te foerageren.

Z1-MBRAK: Zoetwater vissoorten met een gemiddelde chloridetolerantie tot 8 g/l.

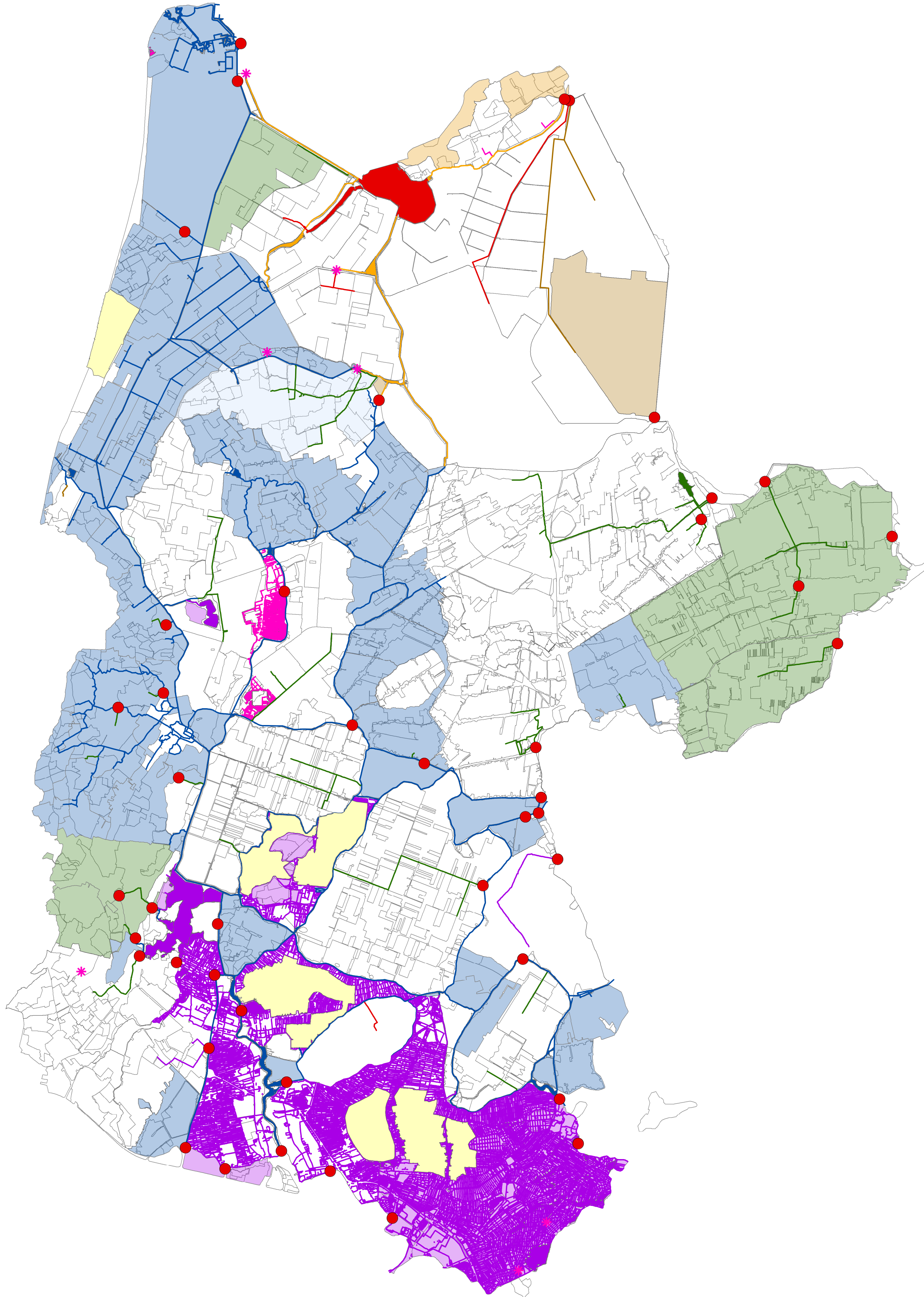
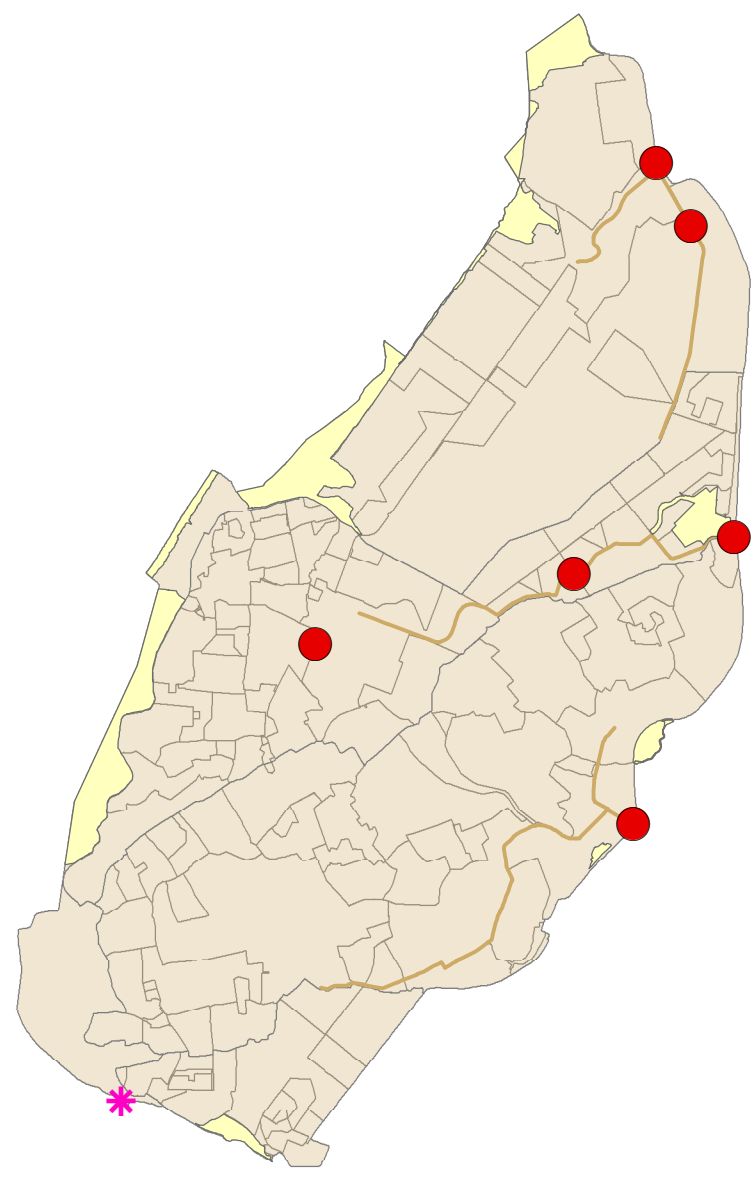
Z2-LBRAK: Zoetwater vissoorten met een gemiddelde chloridetolerantie tot 4 g/l.

Z3-ZOET: Zoetwater vissoorten met een chloride gemiddelde tolerantie tot 2 g/l, voornamelijk plantminnende zoetwatersoorten.

Bron: Grontmij | AquaSense, 2006. Aanzet tot MEP-GEP vis voor brakke wateren van Waterschap Zeeuwse Eilanden. Maatlatten op maat voor 5 Zeeuwse binnendijkse wateren. In opdracht van: Waterschap Zeeuwse Eilanden. Rapportnummer: 202517.

Bijlage 8

GEP Vissendoelen beheergebied HHNK

Legenda

● Migratiekelpunten	Vissendoel watergangen	— Snoek-Blankvoorn / Blankvoorn-Brasem
* knelpunt opgelost	— Blankvoorn-Brasem	— Zwak brak - niet verbonden
■ Natura 2000	— Brak - niet verbonden	— Zwak brak - verbonden - Zoekgebied Aalreservaat
	— Ruisvoorn-Snoek	— Zwak brak - wel verbonden
	— Snoek-Blankvoorn	Transparant wit: aangrenzende polder met meerdere visdoelen
		Transparant kleur: aangrenzende polder met visdoel, kleur komt overeen met visdoel

Visdoelenkaart 2
Vissendoelen (GEP) KRW-waterlichamen HNK

Oprachtgever: Hoogheemraadschap
Hollands Noorderkwartier
Projectnummer: 281105

Status: concept
Datum: 01/12/2010
Schaal: 1:130.000
Formaat: A1
Tekeningnummer: 003
Get: [xx] - Ge: [xx]

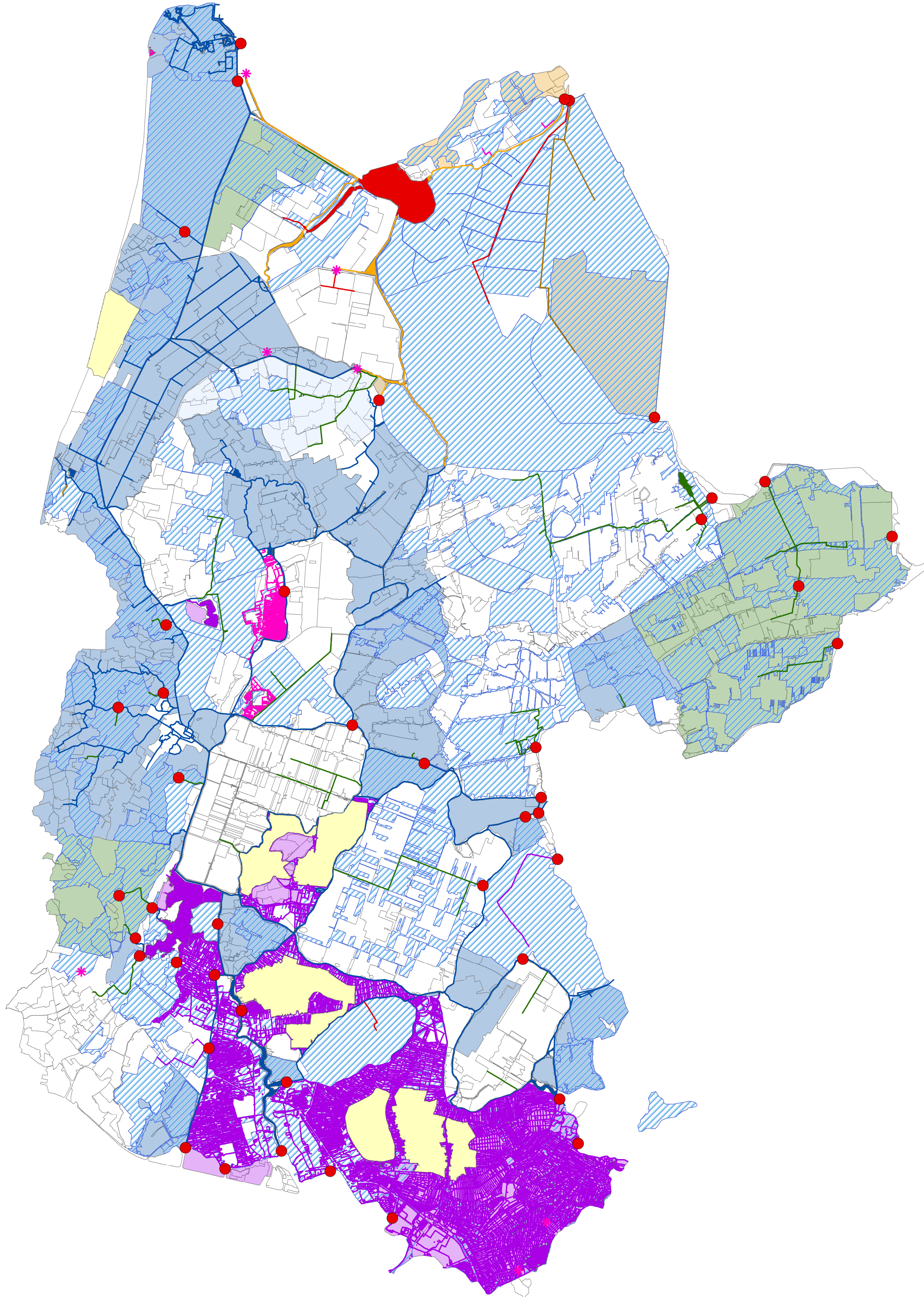
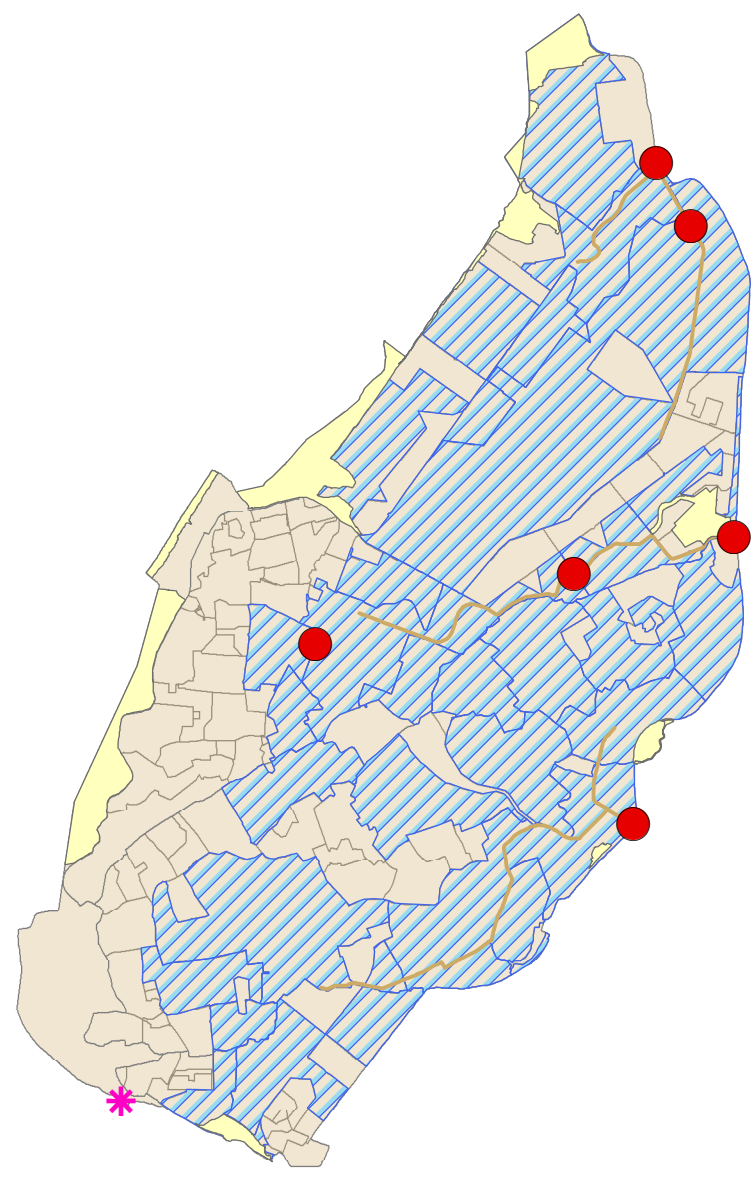
Grontmij

Noordwest
Locatie: Alkmaar
Amstelstraat, Lelystad

Robijnstraat 11, 1812 RB Alkmaar
Postbus 214, 1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
noordwest@grontmij.nl
www.grontmij.nl

Bijlage 9

GEP Vissendoelen met plustypen beheergebied
HHNK

Legenda

● Migratiekelpunten	Vissendoel watergangen	— Snoek-Blankvoorn / Blankvoorn-Brasem
* knelpunt opgelost	— Blankvoorn-Brasem	— Zwak brak - niet verbonden
■ Natura 2000	— Brak - niet verbonden	— Zwak brak - verbonden - Zoekgebied Aalreservaat
▨ Plustypen	— Ruisvoorn-Snoek	— Zwak brak - wel verbonden
	— Snoek-Blankvoorn	Transparent wit: aangrenzende polder met meerdere visdoelen
		Transparent kleur: aangrenzende polder met visdoel, kleur komt overeen met visdoel

Visdoelenkaart 3
Vissendoelen (GEP) KRW-waterlichamen HNK

Opdrachtgever: Hoogheemraadschap
Hollands Noorderkwartier
Projectnummer: 281105

Status: concept
Datum: 01/12/2010
Schaal: 1:130.000
Formaat: A1
Tekeningnummer: 003
Get: [xx] - Ge: [xx]

Grontmij

Noordwest
Locatie: Alkmaar
Amsteltoot, Lelystad
Robijnstraat 11, 1812 RB Alkmaar
Postbus 214, 1800 AE Alkmaar
T +31 72 547 57 57
F +31 72 547 57 50
noordwest@grontmij.nl
www.grontmij.nl

www.grontmij.nl

Wij ontwerpen en realiseren **plannen** voor de **toekomst**, door mensen en partijen in regio's bij elkaar te brengen en met elkaar te **verbinden**, met **respect** voor onze leefomgeving, onze klanten en elkaar.